

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXII/ 244 /04 Rady Miejskiej w Bobolicach z dnia 29 grudnia 2004 r.

GMINNA STRATEGIA INTEGRACJI I POLITYKI SPOŁECZNEJ

**NA LATA 2005 – 2013
W MIEŚCIE I GMINIE BOBOLICE**

Bobolice, grudzień 2004

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	4
1.1. Misja	5
1.2. Założenia polityki społecznej	5
1.3. Cele strategiczne	6
2. DIAGNOZA W ZAKRESIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	7
2.1. Tło ekonomiczne i społeczne	7
2.2. Ubóstwo	8
2.3. Bezrobocie	9
2.4. Niepełnosprawność	11
2.5. Alkoholizm i narkomania	12
3. ZASOBY GMINY BOBOLICE I ICH ROLA W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ	15
3.1. System instytucjonalny w zakresie polityki społecznej	
3.1.1. Urząd Miejski	15
3.1.2. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	16
3.1.3. Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury	19
3.1.4. Zakład Usług Komunalnych i Oświatowych	20
3.1.5. Powiatowy Urząd Pracy	21
3.1.6. System edukacji	22
3.1.6.1. Szkoły i przedszkola samorządowe	22
3.1.6.2. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy	24
3.1.6.3. Kształcenie ustawiczne	24
3.1.7. Dom Pomocy Społecznej	25
3.1.8. Policja	25
3.2. System poza instytucjonalny w zakresie polityki społecznej	27
3.2.1. Organizacje pożytku publicznego i działające w sferze pożytku publicznego	27
3.2.2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	29
3.2.3. Zespół Interdyscyplinarny	30
3.2.4. Koalicja na rzecz społeczności lokalnej	31
3.2.5. Organizacje i instytucje wspierające przedsiębiorczość	31
3.3. System kształcenia i doskonalenia osób działających w sferze polityki społecznej, w tym pracowników służb społecznych, członków GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego oraz członków stowarzyszeń i organizacji pozarządowych	32
3.4. Współpraca i komunikacja ze społecznością lokalną	33
4. SYSTEMOWE PODEJŚCIE DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	34
4.1. System wsparcia na rzecz osób i rodzin dotkniętych problemem bezrobocia	34
4.1.1. Ośrodek wsparcia dla bezrobotnych	34

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ

mgr Grzegorz Kucharska

4.1.2. Firma socjalna	34
4.1.3. Warsztaty aktywnego poszukiwania pracy	35
4.1.4. Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych objętych pomocą społeczną – Program „Szansa”	35
4.2. System wsparcia dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi	35
4.2.1. Program Starszy Brat – Starsza Siostra	36
4.2.2. Wolontariat w Ośrodku Pomocy Społecznej	36
4.2.3. Interwencja w sytuacjach kryzysowych	36
4.2.4. Punkt wydawania odzieży	37
4.2.5. Współpraca z Sądem Rejonowym w Szczecinku, kuratorami zawodowymi i społecznymi	37
4.3. System wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych	38
4.3.1. Mieszkania chronione	38
4.3.2. Likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej	39
4.3.3. Klub Aktywnego Seniora	39
4.3.4. Usługi opiekuńcze	40
4.3.5. Budownictwo socjalne	40
4.4. System wsparcia osób i ich rodzin z problemem uzależnień (alkoholizm i narkomania)	41
4.4.1. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi	41
4.5. System wsparcia osobom bezdomnym	42
4.6. Wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców	42
4.6.1. Utworzenie Stowarzyszenia „Centrum Wspierania Inicjatyw Społecznych” w Bobolicach	42
5. Podsumowanie	43

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ

mgr Bronisława Kucharska

1. WSTĘP

Przemiany społeczno – gospodarcze zachodzące w Polsce od początku lat 90-tych ubiegłego stulecia doprowadziły do gwałtownego wzrostu bezrobocia, wraz ze wszystkimi negatywnymi skutkami tego zjawiska. Pogłębiające zubożenie społeczeństwa, pogarszanie się standardu życia oraz wzrastająca niepewność jutra rodzą apatię, niskie poczucie własnej wartości, samotność i rozgoryczenie, stają się także źródłem wielu napięć i konfliktów społecznych.

Negatywne skutki społeczno – gospodarcze pierwszych lat transformacji systemowej nie ominęły także gminy Bobolice. Problemem nękającym gminę od szeregu lat jest wysokie bezrobocie strukturalne, sięgające obecnie 29%.

Przed przemianami ustrojowymi większość ludności w wieku produkcyjnym była zatrudniona w dużych zakładach rolnych oraz w instytucjach i zakładach obsługujących rolnictwo. Zaistniałe przeobrażenia gospodarcze doprowadziły do upadku tych przedsiębiorstw i wygenerowania całej armii bezrobotnych. Większość z nich zamieszkuje wsie, głównie popegerowskie. Pomimo, iż część majątku po byłych PGR-ach została rozdysponowana przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa, to jednak na skutek zmian w profilu produkcji oraz niekorzystnych tendencji na rynku produktów rolnych, większość byłych pracowników PGR pozostaje bez pracy. W efekcie pogłębiająca się bieda i ubóstwo znacznie pogłębiły dysfunkcyjność mieszkańców naszej Gminy. Zwiększył się w ten sposób wachlarz różnego rodzaju patologii, m.in. uzależnień, przemocy, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz niezaradności życiowej.

Wraz ze zmianą ustrojową pojawił się nowy Klient pomocy społecznej. Dotychczas były to osoby starsze, niepełnosprawne, samotne, natomiast w chwili obecnej wzrosła liczba świadczeniobiorców w wieku aktywności zawodowej, pozostających bez pracy. Na dzień dzisiejszy liczba osób w wieku aktywności zawodowej wynosi 1.449 osób, co stanowi ponad połowę ogółu osób korzystających z pomocy społecznej. Alarmująca jest także ogólna liczba osób korzystających ze świadczeń społecznych. I tak procentowy stosunek liczby osób korzystających z pomocy społecznej do liczby mieszkańców gminy wynosi blisko 22%, przy czym na wsi jest to ponad 37%, natomiast w mieście blisko 16,5%. Oznacza to, że co 3 osoba mieszkająca na wsi uzależniona jest od świadczeń pomocy społecznej.

Wobec powyższego uważamy, iż nasilające się bezrobocie i towarzysząca mu bieda, przy jednoczesnej apatii wielu dotkniętych nią rodzin, narastające patologie życia rodzinnego – porzucanie ludzi starszych przez rodziny brak właściwej opieki nad dziećmi, przerzucanie wielu problemów, które mogłyby być rozwiązane w ramach pomocy rodzinnej, czy sąsiedzkiej do sfery rozwiązań instytucjonalnych, a także narastająca fala uzależnień wśród młodzieży szkolnej, alkoholizm i narkomania, przestępczość nieletnich oraz przemoc i agresja w szkołach są obecnie głównymi problemami w zakresie polityki społecznej, z którymi boryka się gmina.

W tej sytuacji niezbędnym staje się opracowanie „**Gminnej Strategii Integracji i Polityki Społecznej na lata 2005 – 2013 w mieście i gminie Bobolice**”, której zasadniczym celem jest wypracowanie sprawnego i efektywnego programu pomocy, umożliwiającego skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym ewaluacji i monitoringowi, spójnym i zgodnym z opracowaną wcześniej „Strategią rozwoju miasta i gminy Bobolice na lata 2003 – 2013”, a także spójnym z priorytetami Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

1.1. Misja

Apatia i niemożność odnalezienia się w nowej rzeczywistości prowadzą do ciągłego obniżania się zdolności mieszkańców do samodzielnego rozwiązywania problemów i uzależnienia się od sformalizowanych procedur i instytucji państwowych i samorządowych. Wysoce niepokojące jest także trwałe uzależnienie się od pomocy społecznej i niechęć do podejmowania osobistej odpowiedzialności za los własny i własnej rodziny, prowadzący do wykorzystania pomocy społecznej i instytucji gminnych, jako naturalnego i należącego sposobu świadczeń ze strony społeczeństwa.

Jednym z głównych celów prowadzonej polityki społecznej powinno być zatem wyrobienie umiejętności społecznych w takim zakresie, aby mieszkańcy potrafili samodzielnie rozwiązywać pojawiające się przed nimi problemy i zagrożenia. Instytucje państwowe i samorządowe winny pełnić wobec jednostek, rodzin i organizacji społecznych rolę jedynie pomocniczą.

MISJA

***BOBOLICE – GMINA LUDZI ODPOWIEDZIALNYCH
ZA LOS WŁASNY I WŁASNYCH RODZIN***

1.2. Założenia polityki społecznej

Założenia polityki społecznej realizowanej przez Gminę Bobolice zdefiniowane są wobec następujących obszarów:

- 1) przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu najsłabszych grup społecznych żyjących w ubóstwie, wynikającym szczególnie z bezrobocia w połączeniu z takimi dysfunkcjami, jak: niezaradność opiekuńczo – wychowawcza rodziców, alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie,
- 2) rozwój systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz osób starszych,
- 3) rozwój systemu pomocy dziecku i rodzinie w celu zapewnienia opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionych opieki rodziców oraz dzieciom niedostosowanym społecznie,
- 4) wdrażanie i koordynacja Gminnej Strategii Integracji i Polityki Społecznej.

Założenia polityki społecznej realizowane będą poprzez:

- § zagwarantowanie udziału organizacji pozarządowych w budowaniu i realizacji systemowych działań na rzecz integracji i wyrównywania szans grup największego ryzyka,
- § prowadzenie działań umożliwiających wykorzystanie środków finansowych funduszy strukturalnych, w oparciu o zasadę partnerstwa i współpracę różnych podmiotów działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych,
- § opracowanie i realizację programów zgodnych z celami Gminnej Strategii Integracji i Polityki Społecznej,
- § tworzenie nowych form mieszkalnictwa chronionego, w tym budownictwa socjalnego,
- § podejmowanie działań profilaktyczno - interdyscyplinarnych, kompleksowych, skoordynowanych na rzecz dzieci i ich rodzin,
- § pobudzanie społecznej aktywności ukierunkowane na zaspokojenie potrzeb we własnym zakresie – tworzenie społeczeństwa odpowiedzialnego za los własny i własnych rodzin,

- § współtworzenie punktów wsparcia dla osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym (w szczególności dla osób bezrobotnych),
- § specjalistyczne szkolenia dla kadry pracującej z osobami z grup szczególnego ryzyka

Instrumenty polityki społecznej podzielono na cztery kategorie:

Pierwsza to ułatwienie dostępu do zatrudnienia, zasobów, realizacji praw, podstawowych dóbr i usług dla wszystkich;

Druga to zapobieganie sytuacjom zwiększającym ryzyko wykluczenia społecznego;

Trzecia to pomoc najbardziej zagrożonym ubóstwem i wykluczeniu.

Czwarta to mobilizowanie wszystkich władz i organizacji do dostrzeżenia i odpowiedniego reagowania na problem wykluczenia.

1.3. Cele Strategiczne

- I. Stworzenie efektywnego systemu zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych.
- II. Tworzenie warunków sprzyjających umacnianiu instytucji rodziny.
- III. Aktywizacja osób bezrobotnych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
- IV. Tworzenie godnych warunków zamieszkania – budownictwo socjalne.
- V. Wyrównywanie szans życiowych osób niepełnosprawnych i starszych.
- VI. Stworzenie nowoczesnego i sprawnego systemu profilaktyki uzależnień.
- VII. Zapobieganie przestępczości dzieci i młodzieży.

2. DIAGNOZA W ZAKRESIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Diagnoza problemów społecznych została dokonana w oparciu o rozeznanie środowiskowe pracowników socjalnych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, dane Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie Referat Obsługi Zamiejscowej w Bobolicach, Niepublicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej "Asklepios", Raportu dotyczącego badania socjologicznego przeprowadzonego wśród gimnazjalistów i ich rodziców jak również na podstawie konsultacji z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i innymi środowiskami opiniotwórczymi mającymi wpływ na rozwój gminy.

Z analizy przeprowadzonej diagnozy wynika, że dominującymi problemami społecznymi występującymi na terenie miasta i gminy Bobolice są: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz uzależnienia - alkoholizm i narkomania.

2.1. Tło ekonomiczne i społeczne

Gmina Bobolice, zajmująca obszar 367,74 km², wchodzi w skład powiatu koszalińskiego w województwie zachodniopomorskim. Jest gminą miejsko-wiejską. Oprócz miasta, ludność w Gminie zamieszkuje 66 miejscowości wiejskich w obrębie 19 sołectw.

Liczba mieszkańców wynosi 10.235 osób (stan na 30 czerwca 2004 r.), z czego 55,6% zamieszkuje obszary wiejskie. Od kilku lat zauważa się tendencję spadkową liczby ludności. Spowodowane to jest zarówno występowaniem malejącego przyrostu naturalnego (z 54 osób w 2000 r. spadła aż do 9 osób w 2003 r.), jak i pogłębianiem się ujemnego salda migracyjnego (w 2002 r. wyniosło aż - 55). Ten występujący trend migracyjny powinien być bardzo starannie obserwowany, tak by w przyszłości nie stał się istotnym czynnikiem zmniejszającym liczbę ludności naszego obszaru oraz przekształcającym go w region „rencistów i emerytów”.

Wśród mieszkańców Gminy Bobolice zauważalna jest także stała zmiana struktury wiekowej. Patrząc z demograficznego punktu widzenia, można uznać, że społeczeństwo gminy stanowi typ populacji starzejącej się, ze wskazaniem nasilenia tej tendencji. Najwyraźniej potwierdzają to malejące wskaźniki przyrostu naturalnego.

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy przedstawia się w sposób następujący:

- w wieku przedprodukcyjnym - 2531 osób,
- w wieku produkcyjnym - 6487 osób,
- w wieku poprodukcyjnym - 1217 osób.

Utrzymujący się wzrost liczby osób w wieku powyżej 60/65 lat stanowi bardzo istotną przesłankę dla rozszerzenia zakresu usług socjalnych oraz opracowania przyszłych programów wsparcia socjalnego w Gminie.

Zmiany w strukturze wiekowej mieszkańców Gminy znacząco wpływają przede wszystkim na rynek pracy. Zwiększenie się liczby ludności w wieku produkcyjnym niesie za sobą nie tylko wzrost siły roboczej w Gminie, ale przede wszystkim coraz bardziej pogłębiającą się stopę bezrobocia.

Z uwagi na wysoką stopę bezrobocia oraz istniejącą sytuację społeczno - gospodarczą należy przyjąć, iż w najbliższym czasie występujące saldo migracyjne może się jeszcze bardziej pogłębić. Związane to będzie przede wszystkim z poszukiwaniem miejsca zatrudnienia poza granicami Polski. Powodować to będzie odpływ ludności głównie w wieku produkcyjnym, co w konsekwencji doprowadzi do wzrostu udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców oraz spadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym.

Gmina Bobolice ma charakter leśno - rolniczy. Użytki rolne stanowią tylko 43,3% jej powierzchni, zaś większą część obszaru stanowią tereny leśne – aż 47,7%. Jest to duża podstawa do poszerzenia i rozwinięcia usług turystycznych, zwłaszcza, że Gmina posiada wszelkie ku temu warunki (lasy, wody, zabytki kultury i przyrody). Przyszłość Gminy wiązana jest w dalszym ciągu z rozwojem rolnictwa, pomimo występowania nie najlepszych warunków do prowadzenia działalności rolniczej (duży udział gleb słabszych klas, słabo rozwinięte usługi w zakresie rolnictwa oraz brak przetwórstwa rolno – spożywczego).

Głównym kierunkiem działalności gospodarczej w Gminie jest handel i produkcja oraz usługi. Łączna liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Bobolice wynosi 510. Największa liczba przedsiębiorców skupiona jest w takich działach jak: handel i gastronomia (220 podmiotów), usługi (152 podmioty) oraz budownictwo (42 podmioty).

Na terenie miasta i gminy Bobolice funkcjonuje 5 szkół podstawowych oraz 1 gimnazjum, do których łącznie uczęszcza 1412 uczniów. Działa tylko 1 przedszkole samorządowe w Bobolicach, w którym przebywa 64 dzieci. Ponadto przy wszystkich szkołach podstawowych, oprócz szkoły w Bobolicach, działają oddziały przedszkolne, do których łącznie uczęszcza 53 dzieci. Uzupełnieniem oferty wychowawczo-oświatowej są działające na terenie wiejskim świetlice środowiskowe.

Problem wciąż stanowi brak szerszych możliwości zdobycia na obszarze Gminy)
wyszktałenia ponadgimnazjalnego (w tym zakresie działa tylko Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy oraz Prywatny Zespół Szkół Średnich „Nauta”). Duże nadzieje na poprawę tego stanu wiązane są z budową Regionalnego Centrum Edukacji, Rekwalifikacji i Reaktywizacji Zasobów Ludzkich.

Opiekę zdrowotną mieszkańcom Gminy zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Asklepios”.

Całodobową opiekę i pielęgnację osobom tego wymagającym z upośledzeniem umysłowym zapewnia Dom Pomocy Społecznej – Zgromadzenie Sióstr Zakonnych w Bobolicach oraz w zakresie osób uzależnionych - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacyjny Stowarzyszenie „Solidarni Plus” w Darzewie.

2.2. Ubóstwo

Ubóstwo jest jednym z najbardziej znaczących czynników warunkujących patologie życia społecznego w sensie najbardziej dramatycznym: egzystencjalnym, instytucjonalnym)
i politycznym. Jest składnikiem o tyle niebezpiecznym, że zwiększa dystans pomiędzy poszczególnymi warstwami społecznymi, powoduje niemożność zaspokojenia potrzeb, co często prowadzi do frustracji.

Ubóstwo jest zatem zjawiskiem powszechnym i niebezpiecznym, co gorsze obecnie obserwuje się szereg zmian, które ciągle je pogłębiają i poszerzają.

Na ubóstwo w Gminie Bobolice składa się długotrwałe bezrobocie, niski poziom wykształcenia, typ rodziny (wielodzietność), miejsce zamieszkania (tereny popegerowskie) i niskie dochody gospodarstw domowych.

Wśród głównych przyczyn trudnej sytuacji życiowej stanowiących powód zgłaszania się po pomoc do MGOPS należy wymienić właśnie ubóstwo.

Na podstawie analizy danych wynika, że z różnych form pomocy skorzystało w 2001 roku 544 rodziny (2427 osób) w 2002 roku 618 rodzin (2774 osoby), a w 2003 roku liczba rodzin wzrosła do 651 (2828 osób). Tak więc problem ten w 2003 roku dotyczył 27,6% społeczności gminy.

Na rzecz rodzin znajdujących się w obszarze ubóstwa MGOPS prowadzi szereg form pomocowych, począwszy od udzielania wsparcia finansowego na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, prowadzenia pracy socjalnej, udzielania wsparcia

w postaci pomocy rzeczowej, w tym współpraca ze Stowarzyszeniem Bank Żywności w Nowych Bielicach, świadczenia usług opiekuńczych, aż do udzielania szeroko rozumianego poradnictwa.

Najważniejszym wyzwaniem dla polityki lokalnej powinny być działania ukierunkowane na aktywizację zawodową osób długotrwale pozostających bez pracy, przeciwdziałanie nierównościom społecznym oraz poszukiwanie skutecznych form łagodzenia skutków ubóstwa.

2.3. Bezrobocie

Bezrobocie w gminie Bobolice jest zjawiskiem, które dotyka szerokie kręgi społeczne.

Skutki i straty, które powoduje są dotkliwe nie tylko dla samych bezrobotnych i ich rodzin, ale również dla całego społeczeństwa. Chodzi tu o niewykorzystany potencjał ludzkiej pracy, poczucie zagrożenia bezrobociem ludzi zatrudnionych, nasilenie się społecznej patologii oraz potrzebę korzystania z pomocy społecznej.

Gmina Bobolice od szeregu lat zaliczana jest do grona gmin zagrożonych bezrobociem strukturalnym. Wskaźnik bezrobocia w ostatnich latach waha się pomiędzy 25 a 30%, co daje najwyższy wskaźnik bezrobocia w Powiecie Koszalińskim.

Tabela 1. Poziom bezrobocia w gminach Powiatu Koszalińskiego
(dane na dzień 31.12.2003 r.)

MIASTO GMINA	Osoby bezrobotne		z prawem do zasiłku		zawieszona na 30 dni		Wskaźnik Bezrobocia
	Razem	Kobiety	Razem	Kobiety	Razem	Kobiety	
Powiat koszaliński	9.160	5.044	1.842	797	7.121	3.951	23,5
G. Będzino	1.216	669	257	140	1.216	669	21,0
G. Biesiekierz	603	332	115	51	603	332	19,9
MG Bobolice	1.712	947	330	95	1.067	580	28,5
G. Manowo	738	445	192	103	738	445	18,4
G. Mielno	573	324	140	86	573	324	17,6
MG Polanów	1.586	842	338	115	1.106	594	28,4
MG Sianów	1.889	1.022	295	119	975	544	23,5
G. Świeszyno	843	463	175	88	843	463	25,6

Źródło: PUP Koszalin.

Liczba osób bezrobotnych w gminie Bobolice wynosiła na koniec maja 2004 roku 1732 osoby, z tego 53,8% stanowiły kobiety. Wśród ogółu pozostających bez pracy 16% to osoby z prawem do zasiłku. Największy odsetek bezrobotnych 60,5% stanowią mieszkańcy wsi.

Tabela 2. Podział bezrobocia na terenie Miasta i Gminy Bobolice pomiędzy miasto i wieś (stan na dzień 31.05.2004 r.)

Wyszczególnienie	Zarejestrowani bezrobotni		Bezrobotni z prawem do zasiłku	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Ogółem	1732	932	288	92
Miasto	684	373	148	57
Gmina	1048	559	140	35

Źródło: PUP Bobolice

Większość bezrobotnych to ludzie słabo wykształceni – 53,6 % z nich posiada wykształcenie podstawowe, niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe – 30,5 %. Jest to grupa osób, którą bardzo trudno przeszkolić w celu uzyskania nowych kwalifikacji umożliwiających podjęcie pracy, bądź w jakikolwiek inny sposób ulokować na rynku pracy.

Tabela 3. Podział osób bezrobotnych ze względu na wykształcenie (stan na 31.05.2004 r.)

Wykształcenie	Liczba bezrobotnych	
	Ogółem	Kobiety
Wyższe	15	13
Policealne i średnie zawodowe	214	141
Średnie ogólnokształcące	47	34
Zasadnicze zawodowe	528	248
Gimnazjalne i poniżej	928	496
Razem	1732	932

Źródło: PUP Bobolice

Bezrobocie w gminie Bobolice jest efektem upadku dużych państwowych przedsiębiorstw rolnych działających na jej terenie oraz firm działających na rzecz rolnictwa tj. „Meprozet” Bobolice, SKR Bobolice. Bardzo duży wpływ na poziom bezrobocia miała również likwidacja bobolickiej filii Pomorskich Zakładów Przemysłu Wełnianego oraz w późniejszym czasie likwidacja Przedsiębiorstwa Produkcji Rolnej „Bobrol” w Opatówku.

Upadek Państwowych Gospodarstw Rolnych wygenerował całą rzeszę bezrobotnych o niskich kwalifikacjach, słabym wykształceniu i braku inicjatywy. Dodatkowym mankamentem jest fakt, że zamieszkują oni na terenach wiejskich, gdzie możliwość korzystania z komunikacji publicznej jest ograniczona. Bardzo często zdarza się, że wszyscy pełnoletni członkowie danej rodziny są zarejestrowani w tut. Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku.

Trwały brak pracy jest czynnikiem, który ma decydujący wpływ na zaspokajanie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życia, prowadzi do narastania takich problemów jak: ubóstwo, problemy edukacyjne, zdrowotne, poczucie zagrożenia itp.

Brak możliwości zatrudnienia powoduje niewydolność rodzin, które oczekują wsparcia finansowego oraz wielopłaszczyznowych działań w ramach pracy socjalnej świadczonych przez ośrodek pomocy społecznej.

Z danych MGOPS wynika, że z roku na rok liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu dysfunkcji bezrobocia stale wzrasta.

Kształtowała się ona na następującym poziomie:

- 2001 rok – 474 rodziny (w tym 341 zamieszkujące wieś)
- 2002 rok – 551 rodzin (w tym 367 zamieszkujące wieś)
- 2003 rok – 586 rodzin (w tym 397 zamieszkujące wieś)

Z diagnozy środowisk objętych pomocą społeczną według stanu na dzień 31 maja 2004 r. wynika, że 62,7% ogółu osób w wieku aktywności zawodowej stanowią osoby pozostające bez zatrudnienia.

Głównym celem polityki lokalnej w zakresie zwalczania bezrobocia powinno być podjęcie działań pomocowych zmierzających do zwiększenia aktywności w poszukiwaniu pracy, a w końcowym efekcie wyjścia z bezrobocia i z kręgu świadczeniobiorców pomocy społecznej.

Rozmiary i cechy bezrobocia stawiają je w rzędzie najważniejszych i jednocześnie najtrudniejszych do rozwiązania problemów ekonomicznych, politycznych i społecznych.

2.4 Niepełnosprawność

Niepełnosprawność jest jednym z poważniejszych zjawisk i problemów współczesnego świata. Znaczenie tych problemów wynika z rozmiarów i powszechności jej występowania w populacji, a także z konsekwencji, jakie wywołuje w sensie indywidualnym i społecznym.

Niepełnosprawność w swej istocie jest zjawiskiem o komponentach medycznych i społecznych. Określana jest w różny sposób:

- w oparciu o zmienne kliniczne,
- na podstawie możliwości codziennego funkcjonowania,
- na podstawie zdolności do pełnienia podstawowych ról społecznych.

Powszechnie za niepełnosprawną uznaje się osobę, której sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi.

Według spisu ludności w roku 2002, liczba osób niepełnosprawnych w Polsce wynosiła 5456,7 tys. co stanowiło 14,3% ogółu ludności kraju.

Na podstawie przeprowadzonych w czerwcu 2004r. badań socjologicznych dotyczących problemów społecznych na terenie miasta i gminy Bobolice, a także danych z NZOZ „Asklepios” oraz Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach wynika, że 1472 osoby spełniają kryteria osoby niepełnosprawnej, co stanowi 14,7% społeczności lokalnej. Wśród osób niepełnosprawnych 225 osób korzysta ze świadczeń pomocy społecznej. Jest to 15,2 % wszystkich niepełnosprawnych i 7,86 % ogółu klientów opieki społecznej, ze zdecydowaną przewagą mieszkańców terenów wiejskich (7,23%).

Analizując sytuację osób niepełnosprawnych w mieście i gminie Bobolice, ankietowani mieszkańcy najczęściej wskazywali na takie problemy jak: integracja ze środowiskiem (10,2%) oraz dostosowanie miejsc publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym likwidacja barier architektonicznych (6,1%). Znacząca liczba respondentów (59%) jest zdania, że należy uruchomić ośrodek wsparcia (np. środowiskowy dom samopomocy, warsztaty terapii zajęciowej, ośrodek wsparcia dla osób starych).

Głównym celem polityki społecznej wobec niepełnosprawności na terenie miasta i gminy Bobolice winno być zatem podjęcie działań we wszystkich ważnych sferach życia: zatrudnieniu, edukacji, zabezpieczeniu socjalnym, mieszkalnictwie, dostępie do dóbr i usług, likwidację wszelkiego rodzaju barier (architektonicznych, komunikacyjnych, psychologicznych), tworzenie różnych form samopomocy w rozwiązywaniu problemów życia codziennego umożliwiających pełną integrację społeczną i przeciwdziałających marginalizacji społecznej.

2.5. Alkoholizm i narkomania

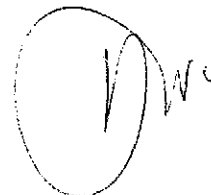
Alkoholizm

Alkoholizm to choroba powstająca na skutek uzależnienia organizmu od alkoholu, który powoduje stopniowe uszkodzenie komórek centralnego systemu nerwowego. Jest to zjawisko społecznie kryminogenne.

Alkoholizm jest chorobą, która dotyka całą rodzinę, a nie tylko jednego z jej członków. Rodzina taka funkcjonuje w sposób nieprawidłowy, jest zamknięta na kontakty z otoczeniem. Rodziny takie zalicza się do rodzin patologicznych, czyli chorych.

Z Raportu dotyczącego badania socjologicznego nt. „Skali występowania zjawisk patologicznych na terenie gminy Bobolice” przeprowadzonego wśród gimnazjalistów i ich rodziców w czerwcu 2004 roku wynika, że:

- ξ blisko połowa ankietowanych gimnazjalistów (49,6%) dostrzega w swoim najbliższym otoczeniu występowanie problemu alkoholowego,
- ξ co piąty ankietowany (21,2%) stwierdził, iż w jego domu rodzinnym są osoby nadużywające alkoholu; jako osobę najczęściej nadużywającą alkoholu gimnazjaliści wymieniali swojego ojca (70,4%), a także brata (22,2%) oraz matkę i wujka (odpowiednio 14,8% i 11,1%),
- ξ 34,6% ankietowanych gimnazjalistów odpowiedziało, że pije alkohol; ponad połowa z nich spożywa alkohol kilka razy w roku (1-5 razy), natomiast co trzeci robi to regularnie kilka razy w miesiącu (2-8 razy); 1 gimnazjalista odpowiedział, że pije alkohol kilka razy w tygodniu,
- ξ 15,7% gimnazjalistów piło tylko jeden raz w życiu; pamiętając, że 34,6% uczniów pije alkohol regularnie stwierdzić należy, iż ponad połowa ankietowanych gimnazjalistów (50,3%) miała już kontakt z alkoholem,
- ξ największym „wzięciem” wśród gimnazjalistów cieszy się piwo, po które najczęściej sięga ponad 87% gimnazjalistów oraz wino (53%); coraz częściej młodzież sięga również po mocne alkohole,
- ξ alkohol najczęściej spożywany jest u znajomych lub kolegów (na to miejsce wskazało 52,3% gimnazjalistów deklarujących picie alkoholu), a także w klubie, pubie i na dyskotecę (50%); warty podkreślenia jest również fakt, że co piąty uczeń (22,7%) pije alkohol w swoim domu,

- ξ badani gimnazjaliści zgodnie stwierdzili, iż osobom uzależnionym od alkoholu w zerwaniu z nałogiem powinna pomagać rodzina i najbliższe osoby (36,2%), a także właściwie wykwalifikowane osoby (psycholodzy, terapeuci) oraz kluby AA .

Zbliżone dane wynikają z ankiet przeprowadzonych wśród rodziców gimnazjalistów:

- ξ blisko 41% dorosłych respondentów jest zdania, że w ich najbliższym otoczeniu alkoholizm jest problemem społecznym,
- ξ co czwarty ankietowany (24,5%) stwierdził, iż w jego domu rodzinnym są osoby nadużywające alkoholu; jako osobę najczęściej nadużywającą alkoholu wymieniają swojego męża (58,3% respondentów), a także ojca (33,3%) oraz matkę i dziadka (po 8,3%),
- ξ 55,1% ankietowanych odpowiedziało, że pije alkohol; 2/3 tych osób robi to kilka razy w roku (2 -14 razy), natomiast co piąty robi to regularnie kilka razy w miesiącu (1 -3 razy); 1 respondent odpowiedział, że pije alkohol 2 razy w tygodniu,
- ξ najczęściej spożywanym przez dorosłych alkoholem jest piwo, po które najchętniej sięga ponad 59% oraz wino (25,9%); ciągle popularnym alkoholem, szczególnie na wsi jest wódka – ten alkohol najchętniej pije 22,2% badanych,
- ξ alkohol najczęściej spożywany jest w domu (na to miejsce wskazało 63% respondentów deklarujących picie alkoholu), u znajomych i kolegów (40,7%), a także w klubie, pubie i na dyskotecie (22,2%),
- ξ badane osoby zgodnie stwierdziły, iż osobom uzależnionym od alkoholu w zerwaniu z nałogiem powinna pomagać rodzina i najbliższe osoby (34,7%), a także właściwie wykwalifikowane osoby (psycholodzy, terapeuci) oraz klub AA.

Te niepokojące dane znajdują swoje potwierdzenie w diagnozie środowisk objętych pomocą społeczną (stan na 31.05.2004 roku). Z diagnozy tej wynika, iż:

- ξ 24 osoby są uzależnione od alkoholu, co stanowi 0,08% ogółu osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, w tym:
- 15 osób, co stanowi 0,07% osób zamieszkałych na wsi,
  - 9 osób, co stanowi 0,11% osób zamieszkujących w mieście.
- ξ u 54 osób występuje podejrzenie o nadużywanie alkoholu, co stanowi 1,71% ogółu osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, w tym:
- 34 osoby, co stanowi 0,15 % osób zamieszkałych na wsi,
  - 20 osób, co stanowi 2,41% osób zamieszkałych w mieście.

Alkoholizm to jeden z najbardziej rozpowszechnionych nałogów, jest on niebezpieczny ze względu na łatwą dostępność, jak również powszechne, społeczne przyzwolenie na jego nadużywanie. Alkoholizm dotyczy zarówno młodzieży jak i osób dorosłych.

Narkomania

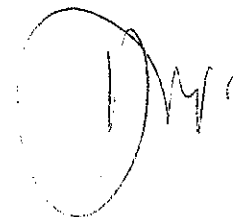
Tą patologią zagrożone są głównie dzieci i młodzież, szczególnie ze względu na panującą modę zażywania środków odurzających oraz łatwość ich dostępu i dynamiczny rozwój narkobiznesu. Nadal największe zagrożenie występuje w dużych aglomeracjach miejskich, ale małe miasta i wsie są też dotknięte tym problemem. Dystrybucja narkotyków odbywa się najczęściej w dyskotekach, pubach, kawiarniach i na terenie szkoły.

Z Raportu dotyczącego badania socjologicznego nt. „Skali występowania zjawisk patologicznych na terenie gminy Bobolice” przeprowadzonego wśród gimnazjalistów i ich rodziców w czerwcu 2004 roku wynika, że:

- § 8 gimnazjalistów (6,3% ankietowanych) miało kontakt z narkotykami, przy czym 7 z nich (3 chłopców i 4 dziewczęta) zrobiło to tylko 1 raz w życiu, natomiast 1 gimnazjalistka zażywa narkotyki regularnie 4 razy w miesiącu,
- § najbardziej popularnymi narkotykami są marihuana, haszysz, amfetamina,
- § najczęściej narkotyki spożywane są przez gimnazjalistów na ulicy, w pubie, klubie, dyskotecie i u znajomych,
- § 46,3% ankietowanej młodzieży zna jedno lub kilka miejsc oraz osób, gdzie można kupić narkotyki,
- § 40% ankietowanych uczniów zna osobę lub osoby zażywające narkotyki,
- § blisko 12% gimnazjalistów odpowiedziało, że w ciągu ostatniego półrocza proponowano im kupienie narkotyków lub częstowano ich narkotykami,
- § propozycje zakupu lub spożycia narkotyków składały osoby przygodne, ledwo znane (73,3%) oraz bliscy koledzy i dealerzy (odpowiednio 46,6% i 20%)
- § wśród osób dorosłych, biorących udział w ankiecie 7 respondentów (14,3%) przyznał się do zażywania narkotyków, przy czym 4 osoby zrobiły to tylko 1 raz w życiu, 1 osoba zażywała narkotyki 4 razy w życiu, zaś kolejna robi to regularnie,
- § wśród najczęściej zażywanych narkotyków dorośli respondenci wymienili marihuanę (2 osoby), a także LSD, kokainę, haszysz, amfetaminę oraz klej i rozpuszczalnik; blisko 86% osób, które zażywały bądź zażywają narkotyki, robiły (robią) to najczęściej na dyskotecie, w klubie lub u znajomych,
- § blisko 39% respondentów zna jedno lub kilka miejsc oraz osób, albo łatwo może się dowiedzieć, gdzie można kupić narkotyki,
- § co piąty ankietowany spotkał się z przypadkami rozprowadzania narkotyków, a ponad 18% dorosłych zna osobę lub osoby zażywające narkotyki,
- § ponad 10% respondentów odpowiedziało, że w ciągu ostatniego półrocza proponowano im kupienie narkotyków lub częstowano ich narkotykami; najczęściej propozycje zakupu lub spożycia narkotyków składali dealerzy (tak było w przypadku 40% osób, którym proponowano zakup narkotyków), a także osoby przygodne, ledwo znane, tzw. dalsi znajomi (20%) oraz bliscy koledzy (również 20%).

Z diagnozy środowisk objętych pomocą społeczną – stan na 31.05.2004 rok.) wynika, iż problem narkomanii wystąpił w 4 środowiskach z terenów wiejskich.

Problem alkoholizmu i narkomanii wymaga podjęcia natychmiastowych działań profilaktycznych. Profilaktyka to przede wszystkim edukacja, informacja i wyposażenie osób nadużywających w umiejętności odmawiania, stawiania realistycznych celów. Zajęcia profilaktyczne mogą być prowadzone w szkołach, grupie terapeutycznej bądź grupie wsparcia.

3. ZASOBY GMINY BOBOLICE I ICH ROLA W ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

3.1. System instytucjonalny w zakresie polityki społecznej

3.1.1. Urząd Miejski

Urząd Miejski jest jednostką organizacyjną gminy, która ma za zadanie kreować politykę społeczną oraz zabezpieczać życie społeczne swoich mieszkańców. Kierunki działań całej polityki społecznej proponowane są Radzie Miejskiej do zaakceptowania po publicznej dyskusji.

Zdiagnozowane niekorzystne zjawiska społeczne: rozwarstwienie społeczne, marginalizacja (wykluczenie) osób i dużych grup społecznych, rosnąca pauperyzacja, nierówności w dostępie do pracy, edukacji, kultury, leczenia, uczestnictwa w podziale dochodu narodowego i inne występują w Gminie Bobolice w większej skali i natężeniu niż na innych obszarach kraju. Podstawową receptą na nie powinna być skuteczna polityka społeczna samorządu proponowana przez organ wykonawczy gminy przejawiająca się m.in. w:

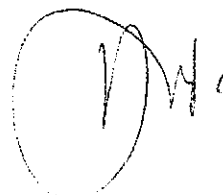
- ③ dążeniu do poprawy położenia materialnego i wyrównania szans życiowych grup społecznych ekonomicznie i socjalnie najuboższych;
- ③ prowadzeniu bieżących działań osłonowych;
- ③ sygnalizowaniu zagrożeń społecznych z wyprzedzeniem.

Głównym środkiem zmierzającym do podążania wyznaczonym kierunkiem polityki społecznej jest podejmowanie odpowiednich, jak również korzystnych dla społeczności lokalnej decyzji. W zakresie polityki społecznej należy dążyć przede wszystkim do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez podejmowanie działań z zakresu polityki zatrudnienia, zabezpieczenia społecznego, mieszkalnictwa, edukacji, zdrowia, informacji i komunikacji, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, kultury i wypoczynku.

Dla społeczności lokalnej bardzo ważny jest dialog z miejscowymi władzami, które zostały powołane po to, aby reprezentować jej interesy, zaś Urząd Miejski jako wykonawca prowadzonej przez Burmistrza polityki, ma dbać o rzetelne i fachowe załatwianie spraw. Wśród struktury organizacyjnej Urzędu znalazły się więc stanowiska pracy dla osób odpowiedzialnych m.in. za oświatę, lokale komunalne, czy też walkę z uzależnieniami.

Dokumentem, w którym odzwierciedlenie mają przyjęte i zaplanowane działania w zakresie polityki społecznej jest „Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Bobolice”. Urząd Miejski w swoich działaniach zobowiązany jest przestrzegać, a także dążyć do realizacji zadań przyjętych w Strategii jako cele strategiczne. I tak, m.in. za ważne zadanie uznano zapewnienie ustawowo wymaganych lokali socjalnych dla najuboższej grupy społecznej w gminie i zapewnienie tym samym podstawowych warunków do egzystencji rodzin eksmitowanych oraz prowadzenie odpowiedniej polityki mieszkaniowej poprzez chociażby sprzedaż mieszkań komunalnych.

W celu rozwinięcia usług edukacyjnych budowane jest Regionalne Centrum Edukacji, Rekrualifikacji i Reaktywizacji Zasobów Ludzkich, które oprócz pierwotnej funkcji edukacyjnej dla dzieci i młodzieży ma prowadzić także działalność w zakresie kształcenia zawodowego i ustawicznego dla osób dorosłych. Podejmowane są również działania w zakresie poprawy stanu istniejących placówek oświatowych i przedszkolnych.

Urząd Miejski w wykonywaniu zamierzonej polityki współpracuje również z innymi instytucjami, m.in. z Zakładem Usług Komunalnych i Oświatowych (polityka mieszkaniowa), Miejsko – Gminnym Ośrodkiem Kultury (rozbudzanie zainteresowań i organizacja czasu wolnego) oraz Miejsko – Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej (pomoc społeczna).

Do zadań administracji publicznej – a Urząd Miejski jest ich wykonawcą – włączono również obowiązek współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Narzędziem tej współpracy jest przedstawiany corocznie Radzie Miejskiej do akceptacji i przyjęty przez nią na 2004 r. „Program współpracy Miasta i Gminy Bobolice z organizacjami pozarządowymi, podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego i stowarzyszeniami jednostek samorządu terytorialnego na rok 2004”. Stanowi on również narzędzie kreowanej przez Burmistrza polityki społecznej.

3.1.2. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Na terenie Gminy Bobolice głównym realizatorem i koordynatorem polityki społecznej z zakresu pomocy społecznej jest Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

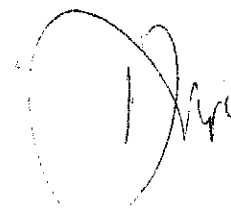
Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną Gminy Bobolice, powołany Uchwałą Rady Narodowej Miasta i Gminy Bobolice z dnia 04.04.1990 r.

Do zadań Ośrodka w zakresie pomocy społecznej należy w szczególności:

- § tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej w Gminie,
- § analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,
- § przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,
- § pobudzenie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin,
- § praca socjalna, rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
- § prowadzenie fachowej działalności socjalnej,
- § organizowanie poradnictwa socjalnego,
- § zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym mieszkańców Gminy Bobolice oraz podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Zadania Ośrodka Pomocy Społecznej realizowane są poprzez:

- § Dział Pomocy Środowiskowej
- § Dział Świadczeń
- § Dział Usług Opiekuńczych
- § Dział Dodatków Mieszkaniowych
- § Dział Świadczeń Rodzinnych
- § Dział Przeciwdziałania Alkoholizmowi
- § Dział Finansowy

W związku z koniecznością realizacji zadań postawionych przed pomocą społeczną, a także koniecznością wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, niezbędne stało się profesjonalne i systemowe zdiagnozowanie problemów społecznych dotyczących klientów ośrodka pomocy społecznej.

Diagnoza środowisk objętych pomocą społeczną w okresie od 01.01.2003 r. do 31.05.2004 r. zawarta jest w tabeli 4.

Tabela 4. Diagnoza środowisk objętych pomocą społeczną w okresie od 01.01.2003 r. do 31.05.2004 r.

Lp.	Aspekty diagnozy	Wieś	Miasto
1.	Ilość mieszkańców Gminy Bobolice na dzień 30.06.2004 r.	5.688	4.547
2.	Ilość środowisk objętych pomocą społeczną	492	223
3.	Ilość osób korzystających pomocy społecznej	2.116	748
4.	Liczba osób w wieku aktywności zawodowej	1.053	396
5.	Średni udokumentowany dochód na 1 członka rodziny	209,59	200,81
6.	Współpraca z pracownikiem socjalnym	423	196
7.	Ubóstwo	403	181
8.	Bezrobocie	657	252
9.	Długotrwałe bezrobocie	293	99
10.	Nieppełnosprawność	153	72
11.	Przemoc w rodzinie	7	1
12.	Podejrzanie przemocy w rodzinie	13	1
13.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	21	6
14.	Alkoholizm	15	9
15.	Podejrzanie o nadużywaniu alkoholu	34	20
16.	Narkomania	4	-
17.	Średni okres korzystania z pomocy społecznej (w m-cach)	9,43	8,81

Źródło: Opracowanie własne MGOPS

Z analizy diagnozy społecznej wynika, że grupy, które najbardziej wymagają wielopłaszczyznowego wsparcia to: osoby bezrobotne, długotrwałe bezrobotne, niepełnosprawne, osoby z problemem alkoholowym lub z podejrzeniem nadużywania alkoholu i stosowania przemocy.

Uwzględniając przyczyny określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r., z powodu, których udzielono pomoc finansową, najwyższy procent w stosunku do ogółu stanowią powielające się dysfunkcje tj. ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, alkoholizm (tabela 5).

Tabela 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy MGOPS w okresie od 01.01.2003 r. do dnia 31.05.2004 r. wg przyczyny przyznania pomocy.

Lp.	Powód przyznania pomocy	Miasto	Wieś
1.	Ubóstwo	272	614
2.	Bezdomność	-	2
3.	Bezrobocie	287	582
4.	Nieppełnosprawności	93	94
5.	Długotrwała lub ciężka choroba	71	126
6.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	8	23
7.	Przemoc w rodzinie	-	28

8.	Alkoholizm	25	60
9.	Narkomania	-	4
10.	Zdarzenie losowe	3	15
11.	Trudności w przystosowaniu po zwolnieniu z zakładu karnego	1	10

Źródło: Opracowanie własne MGOPS

Bezspornie potencjalnymi klientami pomocy społecznej są osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku. Są to osoby bardzo zubożałe, z niezaspokojonymi podstawowymi potrzebami. W grupie tej występuje bardzo niepokojące zjawisko pozostawania bez pracy powyżej 36 m-cy, co powoduje trwałe zmiany w rodzinie.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej będzie uczestniczył w opracowywaniu i wdrażaniu programów aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych. Pracownicy socjalni dysponujący wnikliwą diagnozą sytuacji społeczno – bytowej rodzin oraz faktyczną oceną zainteresowania bezrobotnych zmianą swojej sytuacji życiowej, będą wskazywać środowiska, które w pierwszej kolejności, winny być obejmowane programami docelowymi.

Ponadto działalność ośrodka ukierunkuje się na działania profilaktyczne zapobiegające powstawaniu niepożądanych (kryzysowych, patologicznych) sytuacji. Realizacja tych zadań oparta będzie na współpracy z wieloma podmiotami, jak również z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz pomocy i wsparcia w środowisku lokalnym.

Za niezmiernie ważne uważamy zmianę świadomości Klientów korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Praca nad uświadomieniem Klientowi, że to on jest odpowiedzialny za rozwiązanie swojego problemu uwieńczona winna być podpisaniem kontraktu współpracy z pracownikiem socjalnym. Taki kontrakt nakłada na Klienta bądź rodzinę szereg zobowiązań monitorowanych przez pracownika ośrodka. Wywiązanie się ze zobowiązań kontraktu owocować będzie przyznaniem pomocy finansowej bądź w miarę możliwości zgłoszeniem Klienta do Zespołu d.s. opiniowania w zakresie robot publicznych celem ewentualnego zatrudnienia. Mechanizm warunkowania pomocy ma zwiększyć aktywność własną Klienta i stanowi namacalną gratyfikację za osiągnięte rezultaty.

Ważne jest uzmysłowienie Klientowi, że to on jest odpowiedzialny za zmiany zmierzające do rozwiązywania swoich problemów życiowych. Pracownik socjalny jest tylko osobą wspierającą, który pokazuje możliwości i kierunki zmian oraz towarzyszy tym działaniom. Ten kierunek zmian, aktywizujący Klientów, przeciwdziałający ich uzależnieniu od pomocy społecznej oraz dający gwarancję skutecznego rozwiązywania problemów społecznych, uważamy za słuszny.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej ośrodek winien zatrudniać pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby mieszkańców w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców. W chwili obecnej obs. zatrudnia 4 pracowników, nie mniej jednak planujemy zatrudnienie 5 osoby.

Aby umożliwić Klientom korzystającym ze wsparcia pomocy społecznej dostępność do pracowników socjalnych planujemy uruchomienie dyżurów w sołectwach. Dyżury odbywałyby się raz w miesiącu w 5 sołectwach na terenie działających świetlic środowiskowych. Zostanie również poszerzona współpraca z mieszkańcami Gminy Bobolice, sołtysami oraz członkami Rady Sołectkiej.

Zbudowanie racjonalnego systemu wsparcia znacząco zminimalizuje występowanie potencjalnego ryzyka wśród społeczeństwa Gminy Bobolice. Dlatego też zasadne jest utworzenie na terenie Bobolic centrum wspierania rodziny, działającego w ramach struktury Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Wspieranie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i musi mieć charakter profilaktyczny oraz ochronny.

Podstawowymi założeniami działalności działu zajmującego się wspieraniem rodziny będzie w szczególności: wzmacnianie stabilności rodziny, ochrona przed skutkami wszelkich nieprawidłowości życiowych, doprowadzenie do odzyskania lub wzmocnienia stabilności życiowej, oferowanie zróżnicowanych form pomocy m.in.: porady prawne, psychologiczne, porady z zakresu pomocy społecznej, możliwość konsultacji z przedstawicielem Rewiru Dzielnicowych w Bobolicach, Kuratorem, członkami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz przedstawicielem PUP.

Aby rodzina mogła i chciała skorzystać z pomocy musi być ona łatwo dostępna i bezpłatna.

Na terenie Gminy Bobolice funkcjonuje grupa wsparcia dla kobiet współzależnionych. Ofertę pomocy należałoby poszerzyć o formy pracy z obojgiem rodziców, a także z dziećmi. To właśnie dzieci są najczęściej świadkami gwałtów i przemocy fizycznej nad matkami, świadkami lub ofiarami agresji słownej, konfliktów i walki między rodzicami.

Celowe jest także utworzenie grupy wsparcia dla dzieci i młodzieży mających problemy, gdyż są one przejawem źle funkcjonującego całego systemu rodzinnego.

Zapobieganie przemocy domowej oraz zapobieganie ryzykownym zachowaniom dzieci pomaga zarówno rodzicom jak i dzieciom budowanie rodzicielskich kompetencji i spełnianiu właściwych funkcji w rodzinie.

Służyć temu ma realizacja programów skierowanych do rodzin – rodziców i dzieci - obejmujących szeroki pryzmat problemów rodzinno-wychowawczych, począwszy od elementów wychowujących rodziców (np. program „Szkoła dla Rodziców”) poprzez zagadnienia uzależnień, przemocy i innych.

3.1.3. Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Bobolicach jest samorządową instytucją kultury, działającą na podstawie Statutu, na terenie miasta i gminy Bobolice oraz całego kraju.

MGOK jest realizatorem zadania z zakresu: kultury, biblioteki, kultury fizycznej i turystyki.

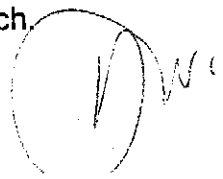
Ośrodek prowadzi działalność kulturalno-edukacyjną w ramach funkcjonowania Izby Muzealnej oraz Biblioteki Publicznej. Tworzy warunki do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką poprzez organizowanie zajęć oraz udział w konkursach, przeglądach i imprezach.

Prowadzi działalność informacyjną w ramach funkcjonowania kawiarenki internetowej. Organizuje zespołowe i masowe uczestnictwo w różnorodnych formach w zakresie kultury, rekreacji i sportu. Tworzy i udostępnia bazę sportowo-rekreacyjną. Promuje walory regionu poprzez tworzenie warunków do rozwoju turystyki.

W zakres działalności Ośrodka wchodzi również zadania związane z prowadzeniem świetlic środowiskowych.

W gminie Bobolice funkcjonują trzy Ogniska Środowiskowe TPD w miejscowościach: Gozd, Głodowa, Porost oraz trzy świetlice – w Chmielnie, Kurowie i Krępie. Są to placówki wsparcia dziennego, działające w najbliższym otoczeniu dziecka. Ich czas pracy dostosowany jest do potrzeb dzieci i rodziców. Placówki te czynne są przez cały rok, we wszystkie dni robocze.

Wspierają rodzinę poprzez objęcie dziecka działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi i edukacyjnymi. Organizują czas wolny poprzez udział dzieci w zajęciach plastycznych, muzykalniających, teatralnych, tanecznych, itp. Rozwijają zainteresowania poprzez organizację gier, zabaw ogólno rozwojowych i zajęć rekreacyjnych.

Utrzymują stały kontakt ze szkołą wychowanka, współpracują z psychologiem, pedagogiem szkolnym, kuratorem sądowym, itp. – w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych. Wspierają i pomagają w problemach szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych wychowanków. Doraźnie organizują pomoc socjalną i dożywianie.

3.1.4. Zakład Usług Komunalnych i Oświatowych

Zakład Usług Komunalnych i Oświatowych jest jednostką organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, prowadzoną w formie zakładu budżetowego z siedzibą w Bobolicach, a obszarem działania jest miasto i gmina Bobolice.

Przedmiotem działania Zakładu jest realizacja zadań z zakresu działalności mieszkaniowej i komunalnej oraz obsługa administracyjna, finansowa, inwestycyjno-remontowa szkół podstawowych i przedszkola samorządowego w Bobolicach.

Do zadań statutowych w zakresie gospodarki mieszkaniowej należy w szczególności:

1. gospodarowanie zasobami mieszkaniowymi, tj. administrowanie, eksploatacja i remonty budynków stanowiących własność gminy,
2. zawieranie umów najmu lokali mieszkalnych będących w administracji zakładu,
3. umarzanie i udzielanie ulg w spłacaniu należności przysługujących zakładowi w granicach określonych przepisami.

W odniesieniu do sfery społecznej działalność ZUKiO skoncentrowana jest na następujących zagadnieniach:

1. Realizacja zadań wynikających z „Programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Bobolice na lata 2003 – 2007”.

W ramach Programu zinwentaryzowano wszystkie budynki z lokalami mieszkalnymi stanowiącymi zasób mieszkaniowy samodzielnie administrowany przez ZUKiO jak i stanowiący udział w nieruchomościach ze wspólnotami mieszkaniowymi.

W jego ramach monitorowane są: potrzeby remontowe i modernizacyjne, sprzedaż lokali mieszkalnych, zasady polityki czynszowej, zasady zarządzania budynkami i lokalami, wysokość wydatków na utrzymanie zasobu i koszt zarządu nieruchomości.

Program podlega corocznie ocenie przez Radę Miejską w rozbiciu na poszczególne zagadnienia.

2. Realizacja zadań komunalnych przy udziale pracowników zatrudnionych w ramach prac interwencyjnych i publicznych.

Kwestię zatrudnienia pracowników interwencyjnych i publicznych od 1 czerwca 2004 roku reguluje ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która określa zadania i cele państwa oraz instytucji rynku pracy w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Na podstawie tej ustawy uprawnienia organizatora robót publicznych nabywają ośrodki pomocy społecznej oraz organizacje pozarządowe mające w swoich celach statutowych m.in. pomoc dla bezrobotnych.

Dotychczas z tej formy aktywizacji osób bezrobotnych korzystał Urząd Miejski, Zakład Usług Komunalnych i Oświatowych oraz szkoły i przedszkole.

Podstawowym kryterium kwalifikacyjnym osób do tego rodzaju zatrudnienia była trudna sytuacja materialna, tak więc element socjalny miał przeważające znaczenie. W 2003 roku zatrudniono łącznie w ZUKiO 95 osób w ramach robót publicznych oraz 44 osoby w ramach prac interwencyjnych. Osoby te znalazły zatrudnienie przy pielęgnacji zieleni, utrzymaniu czystości, prostych pracach remontowych i budowlanych. Ze względu na przyjęte kryterium naboru - większość pracowników nie posiadała wykształcenia, ani umiejętności potrzebnych do wykonywania powierzonych im prac, stąd ich efektywność nie było duża.

Dla potrzeb strategii należy przyjąć, iż utrzymanie zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych i publicznych spełni swoją rolę pod warunkiem zatrudniania w pierwszej kolejności osób po odbytych szkoleniach przyuczających do zawodu (brukarz, murarz, elektryk i inne).

3. Poszukiwanie rezerw mieszkaniowych (mieszkania socjalne, strychy na mieszkania).

Obecnie brak jest w gminie mieszkań o statusie mieszkań socjalnych. Opracowywany jest projekt adaptacji budynku biurowego przejętego od Agencji Nieruchomości Rolnych SP na mieszkania socjalne w Opatówku. Przewidywany termin przygotowania tych mieszkań do oddania lokatorom wyznaczono na rok 2005. Oddanie do dyspozycji tych mieszkań pozwoli wykwaterować lokatorów, którzy nie radzą sobie z ponoszeniem kosztów utrzymania dotychczas zajmowanych mieszkań komunalnych.

Dla uzupełnienia zasobów mieszkaniowych wytypowano, w uzgodnieniu z właścicielami wspólnot mieszkaniowych i zakładem kominiarskim 11 strychów nadających się do adaptacji na mieszkania. W części z nich prace adaptacyjne zostały już zakończone, w pozostałych trwają nadal, w trzech przypadkach osoby zrezygnowały (w tym przypadku prawo do adaptacji zostanie przeniesione na inne osoby).

W wyniku ich adaptacji, którą przyszli lokatorzy wykonują we własnym zakresie (materiałowo i finansowo) pozyskanych zostanie 11 mieszkań.

Dla potrzeb budowania strategii integracji społecznej należy uznać taki sposób powiększania rezerw mieszkaniowych za pożyteczny, również ze względu na pobudzenie indywidualnej aktywności mieszkańców w zakresie zaspokajania własnych potrzeb mieszkaniowych.

3.1.5. Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie Referat Obsługi Zamiejscowej w Bobolicach.

Referat Obsługi Zamiejscowej w Bobolicach jest komórką Powiatowego Urzędu Pracy w Koszalinie, będącego jednostką organizacyjną Powiatu Koszalińskiego wchodzącą w skład struktury administracji samorządowej. Powołany został do wykonania zadań określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2004r Nr 99 poz. 1001).

Zadania wykonywane przez urząd dzielą się na zadania z zakresu administracji rządowej oraz zadania własne samorządu.

Do zadań wykonywanych przez Powiatowy Urząd Pracy z zakresu administracji rządowej należy:

- ξ rejestrowanie bezrobotnych i innych poszukujących pracy, przedstawianie im propozycji zatrudnienia, szkolenia i innych form mających na celu ich aktywizację zawodową, a w razie braku takich możliwości wypłacanie uprawnionym zasiłków i innych świadczeń pieniężnych,

- § prowadzenie poradnictwa zawodowego oraz informacji zawodowej dla bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy,
- § wydawanie decyzji administracyjnych w sprawach o:
  - uznaniu lub odmowie uznania danej osoby za bezrobotną oraz utracie statusu osoby bezrobotnej,
  - przyznaniu, odmowie przyznania, wstrzymaniu, wznowieniu wypłaty oraz o utracie lub pozbawieniu prawa do zasiłku, dodatku szkoleniowego, stypendium, dodatku aktywizacyjnym,
  - obowiązku zwrotu nienależnie pobranego zasiłku, dodatku szkoleniowego, stypendium, innych nienależnie pobranych świadczeń lub kosztów szkolenia finansowanych z Funduszu Pracy,
  - odroczeniu terminu spłaty, rozłożeniu na raty lub umorzeniu części albo całości nienależnie pobranego świadczenia lub pożyczki udzielonej z Funduszu Pracy,
  - wydawanie innych decyzji w sprawach dotyczących zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu na podstawie innych ustaw,

Do zadań z zakresu administracji samorządowej wykonywanych przez Powiatowy Urząd Pracy należą w szczególności:

- § udzielanie pomocy bezrobotnym i innym poszukującym pracy w znalezieniu pracy, a także pracodawcom w pozyskaniu pracowników,
- § podejmowanie i realizacja działań zmierzających do ograniczenia bezrobocia i jego negatywnych skutków,
- § pozyskiwanie i gospodarowanie środkami finansowymi na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy,
- § inicjowanie tworzenia dodatkowych miejsc pracy oraz udzielanie pomocy bezrobotnym w podejmowaniu działalności na własny rachunek i ścisła współpraca w tym zakresie z izbą rolniczą w odniesieniu do bezrobotnych zamieszkałych na wsi,
- § inicjowanie i finansowanie:
  - prac interwencyjnych,
  - robót publicznych,
  - staży i przygotowania zawodowego,
  - programów specjalnych,
  - szkoleń
- § współdziałanie z powiatowymi radami zatrudnienia w zakresie ograniczenia bezrobocia i jego negatywnych skutków, a w szczególności rozdziału i wykorzystywania środków Funduszu Pracy oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- § inicjowanie i wspieranie działalności klubów pracy,
- § opracowywanie analiz, ocen i sprawozdań dotyczących problematyki zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu w powiecie na potrzeby wojewódzkiego urzędu pracy oraz powiatowej rady zatrudnienia,
- § inicjowanie przedsięwzięć w zakresie udzielania pomocy i udzielanie wsparcia przewidzianym do zwolnienia pracownikom, również za pośrednictwem pracodawców, w przypadku gdy zwolnienia te mają znaczący wpływ na lokalny rynek pracy.

3.1.6. System edukacji

3.1.6.1. Szkoły i przedszkola samorządowe

Na terenie Gminy funkcjonują: Przedszkole Samorządowe, Zespół Szkół Publicznych w Bobolicach oraz szkoły podstawowe w Dargini, Drzewianach, Kłaninie i Kurowie będące jednostkami organizacyjnymi Gminy Bobolice.

Sieć szkół będzie w przyszłości podlegała racjonalizacji z przyczyn ekonomicznych spowodowanych utrzymującym się niżem demograficznym.

Szkoły i przedszkole realizuje swoje zadania w oparciu o swoje statuty oraz ustawę o systemie oświaty zawierające cele i zadania oraz kierunki działań w zakresie polityki społecznej.

Dzieci i młodzież wymaga dodatkowych szczególnych działań, zmierzających do zwiększenia ich szans życiowych, a w zakresie edukacji, podstawowe wyzwanie Strategii to:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- wyrównanie szans edukacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży wiejskiej,
- stworzenie drugiej i trzeciej szansy dla młodzieży, która przerwała edukację szkolną,
- rozbudowanie funkcji szkoły w zakresie integracji środowisk i grup, a także animacji środowisk zaniedbanych i zmarginalizowanych,

W chwili obecnej do Przedszkola Samorządowego w Bobolicach oraz oddziałów zerowych przy szkołach podstawowych w: Dargini, Drzewianach, Klaninie i Kurowie uczęszcza 138 dzieci w wieku 3-6 lat, stanowi to ok. 30 % populacji. O ile prawie wszystkie dzieci 6-letnie realizują obowiązkowe wychowanie przedszkolne, to udział dzieci w wieku 3-5 lat jest znikomy.

Barierą ograniczającą możliwości uruchamiania grup dzieci młodszych w przedszkolu są: warunki lokalowe (brak pomieszczeń) oraz pauperyzacja społeczeństwa (brak środków finansowych na opłaty, wychowywanie dzieci przez niepracujące matki).

Zakłada się poprawę warunków lokalowych Przedszkola po oddaniu do użytku budynku Regionalnego Centrum Edukacji, Rekrualifikacji i Reaktywizacji przez co budynek dotychczas mieszczący uczniów Gimnazjum na ul. Pocztowej uzyska dodatkowe wolne pomieszczenia.

W tej sytuacji powstaną warunki do uruchomienia dodatkowych grup przedszkolnych. Należy też stwarzać warunki do przyjmowania dzieci 5-letnich do oddziałów zerowych w szkołach wiejskich.

Po spełnieniu tych warunków możliwe będzie spełnienie założenia wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym do poziomu 60 %.

Wyrównywanie szans edukacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży wiejskiej odbywa się poprzez rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci (uczniów)

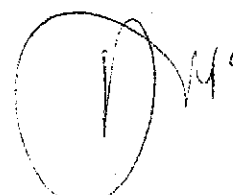
Wszelkiego rodzaju deficyty w rozwoju intelektualnym oraz rozwoju sprawności fizycznej są nieustannie rekompensowane w formie zajęć wyrównawczych, prowadzonych przez nauczycieli zatrudnionych w placówkach oświatowych.

Uczniowie z orzeczeniami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej mają uruchamiane zajęcia indywidualne w wymiarze zgodnym z właściwym rozporządzeniem MENiS.

Uczniowie, którzy mają trudności w nauce mają możliwość uczestnictwa w zajęciach wyrównawczych z różnych przedmiotów (głównie z j. polskiego i matematyki).

Dla dzieci z wadami postawy uruchomione zostały zajęcia gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej.

Wszyscy uczniowie, również z deficytami w rozwoju sprawności fizycznej mogą uczestniczyć w zajęciach sportowych: SKS, kółka lekkoatletyczne, piłkarskie itp.

W Zespole Szkół Publicznych w Bobolicach funkcjonują etaty pedagoga szkolnego, którego rolą jest m.in. pomoc uczniom z różnego rodzaju deficytami rozwojowymi. W SP w Kurowie funkcję pedagoga pełni społecznie jeden z nauczycieli.

Raz w miesiącu do Bobolic przyjeżdża logopeda i w ten sposób każdorazowo czworo uczniów ma sposobność bezpłatnych badań logopedycznych. Tak zorganizowany system wyrównania szans edukacyjnych należy uznać za wyczerpujący i zadaniem polityki w zakresie edukacji będzie utrzymanie jego poziomu dostępności.

3.1.6.2. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy

Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Bobolicach jest jednostką organizacyjną Starostwa Powiatowego w Koszalinie, obejmuje opieką dydaktyczną – wychowawczą młodzież niepełnosprawną intelektualnie w stopniu lekkim, umiarkowanym i znacznym, która ukończyła gimnazja specjalne. Obejmuje ona Zasadniczą Szkołę Zawodową Specjalną z internatem.

Ośrodek realizuje określone cele i zadania, a w szczególności:

- umożliwia zdobycie wiedzy, rozwijanie zainteresowań uczniów, umiejętności wymaganych w danym zawodzie niezbędnych do uzyskania tytułu zawodowego,
- zapewnia całkowite podtrzymanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej,
- wspomaga wszechstronny rozwój ucznia udzielając pomocy psychologicznej i pedagogicznej,
- upowszechnia wiedzę ekologiczną wśród młodzieży oraz kształtuje właściwe postawy wobec problemów ochrony środowiska,
- kształtuje środowisko wychowawcze, sprzyjające realizowaniu celów i zasad stosownie do warunków szkoły i wiedzy uczniów,
- udziela pomocy materialnej uczniom w miarę posiadanych środków finansowych,
- zapewnia aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym,
- współpracuje z domem rodzinnym, z władzami samorządowymi, sprzyja integracji ze środowiskiem lokalnym,
- umożliwia realizowanie prac społecznie użytecznych.

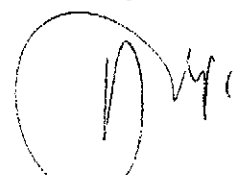
3.1.6.3. Kształcenie ustawiczne

Jednym z podstawowych wyzwań w zakresie edukacji jest rozwój spójnego systemu kształcenia ustawicznego dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Mając to na względzie Rada Miejska w czerwcu 2003 roku wyraziła zgodę na przystąpienie do budowy Regionalnego Centrum Edukacji, Rekwalifikacji i Reaktywacji Zasobów Ludzkich w Bobolicach.

Realizacja tej inwestycji ma m.in. na względzie dostosowanie zasobów wiedzy mieszkańców do wymogów rynku pracy, wyposażenia w umiejętności umożliwiające ponowne zatrudnienie i wykonywanie nowych zawodów przez osoby zagrożone i zmuszone do zmiany profilu zatrudnienia w wyniku procesów restrukturyzacyjnych i adaptacyjnych, podniesienie kwalifikacji zawodowych wśród zatrudnionych oraz zapewnienie powszechnej dostępności do usług doradztwa zawodowego dla osób stojących przed koniecznością reorientacji zawodowej.

Powstanie zespołu dydaktycznego obejmującego kompleks budynków pozwoli na realizację celów obejmujących m.in.:

- szkolenia w zakresie podwyższania kwalifikacji zawodowych w dziedzinach uznanych za istotne dla rozwoju regionalnego,
- szkolenia osób dorosłych w zakresie języków obcych oraz wykorzystania technik informatycznych w miejscu pracy,
- usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i osiągnięcia nowych kwalifikacji i umiejętności.

Przy liczbie osób bezrobotnych, sięgającą w gminie ponad 1.800 osób, a ponadto udział osób nie posiadających kwalifikacji i wykształcenia wynoszący ponad 85% tej liczby, działania Regionalnego Centrum będą stymulatorem rozwoju społeczno gospodarczego gminy.

Odbiorcami usług edukacyjnych na poziomie ponadgimnazjalnym będzie populacja stanowiąca 48,4% osób bezrobotnych w wieku 18-34 lata stanowiąca grupę docelową, na którą będą zorientowane działania Regionalnego Centrum, m.in.: uczniowie szkół ponadgimnazjalnych oraz absolwenci szkół średnich i studenci, zwłaszcza pochodzący z obszarów wiejskich, dorośli chcący doskonalić swoje kwalifikacje, rolnicy i ich rodziny, których gospodarstwa nie będą spełniały warunków panujących na jednolitym rynku europejskim.

3.1.7. Dom Pomocy Społecznej

Dom Pomocy Społecznej jest jednostką prowadzoną przez Siostry Pallotynki Zgromadzenia Sióstr Misjonarek Apostolstwa Katolickiego w Warszawie. Przeznaczony jest do stałego pobytu dzieci umysłowo upośledzonych (dziewczęta) i ma charakter ponadgminny. Dom zapewnia dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie całodobowe odpowiednie warunki mieszkaniowe łącznie z utrzymaniem oraz opieką lekarsko – pielęgniacyzną i opiekuńczą dostosowaną do ich zdrowia i potrzeb psychicznych.

3.1.8. Policja

Policja, w tym także Rewir Dzielnicowych w Bobolicach realizuje zadania z zakresu profilaktyki i zwalczania patologii społecznych na podstawie Ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji. W treści art.1 w/w ustawy zawarty jest zapis, mówiący między innymi o tym, że do podstawowych zadań Policji należy ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnym zamachem naruszającym te dobra. Dodatkowo w oparciu o kodeksu karny, kodeks wykroczeń, ustawę o wychowaniu w trzeźwości, ustawę o narkomanii i inne ustawy realizowanych jest szereg zadań w celu zwalczania patologii społecznych, które z natury są kryminalne.

Do typowych zjawisk patologicznych występujących na terenie Gminy Bobolice należą przede wszystkim:

- alkoholizm wśród dorosłych,
- spożywanie alkoholu wśród nieletnich i młodzieży do lat 18,
- przemoc w rodzinie oraz przestępstwa z tym związane,
- przestępczość wśród nieletnich,
- narkomania.

Każda ujawniona sytuacja patologiczna jest inna sama w sobie i w zależności od tego podejmowane są stosowne czynności w celu jej zwalczania i zapobieżenia w przyszłości. Wiele sytuacji należy zakwalifikować jako zjawiska przestępcze i wówczas prowadzone jest postępowanie karne zgodnie z przepisami ustaw szczególnych. Postępowanie takie ma na celu wyjaśnienie wszystkich okoliczności, a w przypadku

potwierdzenia popełnienia przestępstwa wykrycie i zatrzymanie sprawcy oraz doprowadzenie do jego ukarania.

O dużej skali występowania zjawisk patologicznych na terenie miasta i gminy Bobolice świadczy liczba interwencji przeprowadzonych przez Policję. W 2003 roku odnotowano:

- 181 interwencji, z których 82 to interwencje domowe,
- 28 interwencji domowych dotyczyło przemocy w rodzinie, z czego 14 interwencji podjętych było na terenie wiejskim,
- założono i prowadzono 19 „Niebieskich kart” dotyczących przemocy fizycznej i psychicznej w rodzinie, z których 7 dotyczyło mieszkańców Bobolic, a 12 mieszkańców terenów wiejskich,
- przeprowadzono 2 dochodzenia w związku z fizycznym i moralnym znęcaniem się nad członkami rodziny, z których jedno zostało umorzone z powodu odmowy składania zeznań przez osoby pokrzywdzone, a drugie zostało skierowane do Prokuratury Rejonowej w Szczecinku z wnioskiem o wniesienie aktu oskarżenia.

W wyniku prowadzenia „Niebieskiej Karty” ustalono:

- 50 osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie,
- 24 sprawców przemocy, z których wszyscy to mężczyźni
- 15 sprawców przemocy w czasie interwencji znajdowało się pod wpływem alkoholu, z których 2 przewieziono do Miejskiej Izby Wyrzeźwień w Koszalinie
- na miejscu interwencji obecnych było 20 dzieci,
- w ramach prowadzenia „Niebieskiej karty” sporządzono 12 wystąpień do Komisji Przeciwalkoholowej o leczenie odwykowe sprawców przemocy
- sporządzono 19 wystąpień do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobolicach o wykonanie czynności w ramach swoich kompetencji.

W okresie od stycznia do kwietnia 2004 r. odnotowano:

- 72 interwencje, z których 29 to interwencje domowe, (3 interwencje dotyczyły przemocy w rodzinie),
- założono 5 „Niebieskich kart”, (4 dotyczyły mieszkańców terenów wiejskich),
- nie przeprowadzono żadnego postępowania karnego.

W wyniku prowadzenia „Niebieskiej karty” odnotowano i ustalono:

- 4 osoby pokrzywdzone, z których 2 osoby to kobiety,
- 3 osoby to sprawcy przemocy pod wpływem alkoholu, z których 2 osoby w czasie interwencji zatrzymano i umieszczono w Miejskiej Izbie Wyrzeźwień w Koszalinie,
- sporządzono 5 wniosków do Komisji Przeciwalkoholowej o zastosowanie leczenia odwykowego,
- sporządzono 5 wniosków do M-GOPS w Bobolicach.

W przypadku przemocy w rodzinie najczęściej pokrzywdzone osoby to kobiety i dzieci. Wiek tych osób jest różny i nie ma tu jakiejś konkretnej reguły. Najczęściej występuje ona w rodzinach najuboższych z miejscowości popegerowskich i jest powiązana z alkoholizmem, biedą, niskim wykształceniem oraz małą świadomością społeczną.

W celu ograniczenia patologii społecznych Policja współpracuje z wieloma instytucjami, takimi jak:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,

- Sąd Rejonowy,
- samorząd terytorialny oraz jego jednostki organizacyjne,
- dyrektorzy szkół oraz pedagodzy szkolni,
- inne jednostki w zależności od rodzaju rozpoznanej patologii.

Zadania, jakie są podejmowane to przede wszystkim wspólne działania w postaci rozpoznania zjawiska, a następnie jego monitorowania i zwalczania w zakresie swoich kompetencji.

3.2. System poza instytucjonalny w zakresie polityki społecznej

Aktywna działalność organizacji pozarządowych jest istotną cechą społeczeństwa demokratycznego, elementem jednoczącym i aktywizującym społeczność lokalną we wszystkich sferach jej życia. Organizacje pozarządowe i samorząd łączy wspólny cel, którym jest zaspokojenie potrzeb mieszkańców a nowe regulacje ustawowe określające zasady wzajemnej współpracy stworzyły nową jakość. Obywatelska działalność mieszkańców zrzeszonych w organizacjach umacnia w nich świadomość odpowiedzialności za wspólne dobro, sprzyja tworzeniu i umacnianiu więzi społecznych, pozwala na efektywne zaspokojenie potrzeb konkretnych grup mieszkańców.

Podstawą prawną umożliwiającą zaistnienie działalności pożytku publicznego jest ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z 2004 r. i wydane na jej podstawie przepisy prawa miejscowego regulujące zasady współpracy tych organizacji z samorządem gminy w Bobolicach wraz z zasadami ich finansowania. W ten sposób organizacje pozarządowe stają się partnerami społecznymi i gospodarczymi samorządu i są one cennym źródłem pomysłów dla realizacji wspólnych interesów czy rozwiązania problemów lokalnych. Są pożądanym partnerem, częstokroć konkurencyjnym wobec sektora biznesu.

3.2.1 Organizacje pożytku publicznego i działające w sferze pożytku publicznego

Stowarzyszenia działające na terenie gminy Bobolice mające siedzibę w gminie Bobolice

Stowarzyszenie Klub Abstynenta "Przymierze"	ul. Koszalińska 5, 76-020 Bobolice
Towarzystwo Ekologiczno-Kulturalne w Bobolicach	ul. Leśna 8a/4, 76-020 Bobolice
Krajowe Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich Dział Terenowy Głódowa; Drzewiany	ul. Słowińska 5, 75-846 Koszalin
Stowarzyszenie "Solidarni Plus"	Darzewo 6, 76-020 Bobolice
Uczniowski Klub Sportowy "Olimpia"	Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy, ul. Pocztowa 15, 76-020 Bobolice
Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej „Bicykl ”	Miejsko- Gminny Ośrodek Kultury, Plac Zwycięstwa 6, 76-020 Bobolice
Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej RUN-42	Kurowo 46, 76-020 Bobolice
Miejsko- Gminny Ludowy Klub Sportowy "Mechanik"	ul. Mickiewicza 20, 76-020 Bobolice
TKKF Koniczynki	Szkoła Podstawowa w Kurowie
ZHP Józef Neuman	Gozd, 76-020 Bobolice
Ludowy Klub Sportowy "Grom" Mechanik II w Świelinie	Świelino, 76-020 Bobolice
Ludowy Klub Sportowy "RADEW"	Kurowo 3, 76-020 Bobolice

Stowarzyszenie Byłych Pracowników PGR w Bobolicach	Cybulino, 76-020 Bobolice
Bobolickie Towarzystwo Pomocy Chorym na Muckowiscydozę Ochotnicza straż Pożarna. Jednostki : - Kłanino; klub sportowy - Gozd; - Porost; - Bobolice; - Drzewiany	Bobolice - Kłanino; - Gozd; - Porost; - Bobolice; - Drzewiany

Organizacje działające na terenie gminy z siedziba poza Bobolicami

Caritas Parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP	Żydowo 13; 76-012 Żydowo	Ks. Wiesław Koc Parafia Żydowo
Zachodniopomorskie Forum Sołtysów Oddział Powiatowy w Koszalinie	Raławicka 13, 75-620 Koszalin	Urszula Szewczyk Manowo
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci	ul. Piłsudskiego 11-15, 75-501 Koszalin	Prezes Henryk Zabrocki
Koszaliński Bank Żywności	Nowe Bielice- gm. Biesiekierz	Prezes Józefowska-Jurga Maria Aleksandra 3163351
Krajowe Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich Dział Terenowy Głódowa; Drzewiany	ul. Słowiańska 5, 75-846 Koszalin	Przewodnicząca Danuta Lebioda
Stowarzyszenie Społeczno-Samorządowe "Zielone Pomorze"	Koszalin, ul. Pionierów 6/5	Prezes Piotr Urban- Koszalin
Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów "Otwarte Serca"	ul. Monte Cassino 2, 75-414 Koszalin	

Spośród organizacji działających w sferze pożytku publicznego związanego z działalnością społeczną należy wymienić:

1. Stowarzyszenie Klubu Abstynenta „Przymierze” w Bobolicach, które obejmuje swoją działalnością osoby uzależnione i współuzależnione od alkoholu.

Głównymi zadaniami klubu są:

- pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna dla osób uzależnionych od alkoholu,
- pomoc psychospołeczna i prawna świadczona osobom współuzależnionym,
- przeciwdziałanie powstawaniu i usuwanie następstw nadużywania alkoholu,
- wspieranie w tym zakresie działalności organizacji społecznych, szkół i zakładów pracy,
- podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych,
- inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie spożywania napojów alkoholowych,
- działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy i nauki.

Klub w wykonywaniu swoich działań współpracuje z następującymi instytucjami i organizacjami:

- Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- Urzędem Miejskim,
- Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia w Stanominie,

- Ośrodkiem ANON (oddział dzienny w Koszalinie),
- Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Kultury,
- Policją, Sądem Rodzinnym, Kuratorium Oświaty,
- Zakładem Opieki Zdrowotnej,
- Parafią Bobolice.

2. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci z siedzibą w Koszalinie będące na terenie gminy głównie współorganizatorem i współfinansującym działalność wiejskich świetlic środowiskowych.

3. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacyjny Stowarzyszenia „Solidarni Plus” w Darzewie zajmujący się terapią uzależnień oraz wspieraniem osób bezdomnych.

4. Chrześcijańska Fundacja Rozwoju Wsi w Cybulinie.

5. Caritas Parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP z siedzibą w Żydowie.

6. Stowarzyszenie „Koszaliński Bank Żywności” w Nowych Bielicach.

3.2.2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)

Polski model rozwiązywania problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowanych na poziomie samorządu gminy, która na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskała kompetencję do rozwiązywania problemów alkoholowych w społeczności lokalnej. Gmina, z racji dysponowania największą wiedzą o problemach swojej społeczności oraz dostępnych zasobach, podejmuje działania, które corocznie ujmowane są w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Nad realizacją Programu czuwa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, powoływana przez Burmistrza w drodze zarządzenia.

Komisja w szczególności:

- Inicjuje działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, reintegracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, w tym:
  - a) opiniuje wnioski i oferty o środki na realizację zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie miasta i gminy,
  - b) przygotowuje projekt gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
  - c) sporządza sprawozdania i informacje z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Prowadzi postępowania w sprawach osób nadużywających alkoholu, w tym:
  - a) kieruje osoby nadużywające alkoholu na badanie przez biegłego,
  - b) kieruje do sądów wnioski o wszczęcie postępowania o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.
- Uchwala wnioski do instytucji i organizacji społecznych w przedmiocie udzielenia merytorycznej pomocy lub finansowania zadań gminnych.

W ramach Komisji działają zespoły:

- 1) Zespół do spraw kontroli i opiniowania wniosków na handel alkoholem, który:

- a) prowadzi kontrolę sprzedaży napojów alkoholowych pod względem zgodności z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i prawem lokalnym,
  - b) kontroluje instytucje i stowarzyszenia realizujące program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
  - c) opiniuje wnioski na handel napojami alkoholowymi na terenie miasta i gminy,
  - d) przygotowuje i opiniuje wnioski o cofanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
- 2) Zespół do spraw orzekania, który:
- a) prowadzi rozmowy z osobami, które zostały zgłoszone ze względu na problem z alkoholem,
  - b) opiniuje zebrane materiały dowodowe i występuje do Komisji z wnioskami o skierowanie osoby nadużywającej alkohol na badania przez biegłego lub o skierowanie wniosku do sądu o wszczęcie postępowania o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Raz w miesiącu członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pełnią dyżury w punktach konsultacyjnych na terenie gminy jak również raz w miesiącu w siedzibie Klubu Abstynenta „Przymierze” w Bobolicach mają miejsce plenarne posiedzenia Komisji. W okresie od stycznia do czerwca 2004 roku członkowie komisji odbyli 7 spotkań plenarnych, podczas których zajmowali się sprawami z zakresu realizacji Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Bobolice.

Komisja rozpatruje wnioski o objęcie leczeniem odwykowym osób dotkniętych alkoholizmem składane przez Rewir Dzielnicowych, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach jak również wnioski osób współuzależnionych. Takich wniosków ogółem wpłynęło 38. Wszystkie zostały rozpatrzone przez podkomisję orzekającą. Z wezwanych osób stawily się tylko 22, a nie stawiło się 16 osób. 2 osoby zostały skierowane do biegłego psychologa w celu stwierdzenia stopnia uzależnienia. Komisja opiniuje także wnioski o dofinansowanie działań profilaktycznych oraz wnioski dotyczące organizowania różnych imprez masowych.

Komisja planuje podjąć wzmoczoną działalność informacyjną o włączenie się środowiska lokalnego w koordynację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, tak by wychodzić naprzeciw potrzebom lokalnym jak również by działalność zgodna była z Rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

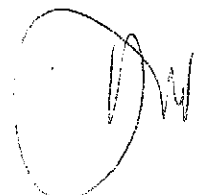
3.2.3. Zespół Interdyscyplinarny

Zespół Interdyscyplinarny powołany został na podstawie Zarządzenia Nr 92/2003 Burmistrza Bobolic z dnia 4 lipca 2003 r.

Głównym celem zespołu jest zintegrowanie służb instytucji oraz stowarzyszeń i organizacji pozarządowych na rzecz pomocy ofiarom przemocy w rodzinie na terenie miasta i gminy Bobolice.

W skład zespołu wchodzi osoby, które w swojej pracy zawodowej stykają się z problemem przemocy w rodzinie. Wszyscy członkowie Zespołu nie działają w pojedynkę, lecz wspólnie podejmują działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy. Współpraca ta pozwala uzyskać szybką diagnozę i skutecznie rozwiązywać problemy.

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy:

- realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie diagnozy lokalnej problemu,
- koordynacja i realizacja programów profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży oraz rodziców (zajęcia warsztatowe, treningi umiejętności społecznych, wykłady, szkoły dla rodziców),
- opracowanie i realizacja programu szkoleniowego dotyczącego przemocy domowej dla osób pierwszego kontaktu,
- edukacja prawno-psychologiczna społeczności gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- koordynacja i realizacja programów terapeutycznych dla ofiar i sprawców przemocy domowej,
- opracowanie i wprowadzenie metod monitorujących fakty przemocy,
- integracja działań interwencyjnych w zakresie zatrzymania i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3.2.4. Koalicja na rzecz społeczności lokalnej.

W tworzeniu lokalnej polityki społecznej zachodzi konieczność udziału i współpracy różnych podmiotów.

Głównym celem stworzenia Koalicji na rzecz społeczności lokalnej będzie stworzenie wspólnej płaszczyzny dla rozwiązywania problemów nie tylko wynikających ze zjawisk patologicznych ale również zdrowotnych, lokalowych, wychowawczych czy wynikających z bezrobocia w rodzinie.

Koalicja ma obejmować swoim zainteresowaniem całe spektrum spraw, z którymi osoba lub rodzina nie może sobie poradzić sama i wymaga wsparcia ze strony różnych instytucji jednocześnie.

Do Koalicji zostaną zaproszone osoby i instytucje współdziałające w rozwiązywaniu spraw przede wszystkim spoza gminy (prokuratorzy, sądy, hospicjum, zakłady opiekuńczo-lecznicze, lekarze, zakłady pracy itp.).

Istotną rolę do spełnienia w tym zakresie mają również pracownicy socjalni, nauczyciele, funkcjonariusze policji, przedstawiciele sołectw, pracownicy służby zdrowia, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pedagodzy, psycholog, kuratorzy społeczni oraz kurator zawodowy.

Koalicja będzie miała formułę dobrowolnego przystąpienia bez ram instytucjonalnych a udział w niej poświadczony będzie spisaniem Aktu Koalicyjnego zawierającego intencję pożytecznego działania.

Partnerstwo między podmiotami, które w większym lub mniejszym stopniu wkraczają w politykę społeczną i pomoc społeczną, spowoduje: rozwój pracy zespołowej, poszerzenie oferty stosowanych form i środków pomocy, szybszy przepływ informacji oraz możliwość natychmiastowego reagowania i podejmowania działań.

3.2.5. Organizacje i instytucje wspierające przedsiębiorczość

Dla wspierania rozwoju przedsiębiorczości i stworzenia odpowiednich warunków dla funkcjonowania firm Gmina nawiązała współpracę z instytucjami aktywnie działającymi na rzecz rozwoju lokalnego i gospodarki regionu.

W 2003 roku podpisana została umowa z Fundacją Centrum Innowacji Przedsiębiorczości w Koszalinie na prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej

i doradczej w formie punktu konsultacyjnego dla osób bezrobotnych chcących podjąć działalność gospodarczą, dla małych i średnich przedsiębiorstw, absolwentów i rolników – zamieszkujących na terenie gminy Bobolice lub prowadzących na jej terenie działalność gospodarczą. Fundacja w ramach prowadzonych konsultacji raz w miesiącu udziela porad dotyczących „abc” małej przedsiębiorczości, pisania biznes planu, linii kredytowych. Jednocześnie jest organizatorem szkoleń z zakresu funkcjonowania przedsiębiorcy na rynku krajowym i zagranicznym, udziela konsultacji telefonicznych i bezpośrednich w prowadzonym przez Fundację Centrum Innowacji Przedsiębiorczości w Koszalinie.

W roku 2004 podpisane zostało Porozumienie z Zachodniopomorskim Funduszem Poręczeń Kredytowych sp. z o.o. w Szczecinie w celu zapewnienia przez gminę niezbędnych informacji i doradztwa dla przedsiębiorców zarejestrowanych i prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy Bobolice o zakresie dostępnej pomocy oraz możliwych źródłach finansowania.

Gmina planuje w kolejnych latach współpracę z organizacjami i instytucjami wspierającymi przedsiębiorczość w zakresie doradztwa inwestycyjnego, prawnego, pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania w ramach ogłaszania otwartych konkursów ofert zgodnie z obowiązującymi rygorami ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

3.3. System kształcenia i doskonalenia osób działających w sferze polityki społecznej, w tym pracowników służb społecznych, członków GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego oraz członków stowarzyszeń i organizacji pozarządowych.

Efektywne poradnictwo, pomoc oraz wspieranie osób, czy grup społecznych będących podmiotami działań w sferze polityki społecznej wymaga nie tylko rzetelnej wiedzy na temat określonego problemu, ale również ciągłego doskonalenia w zakresie kompetencji interpersonalnych osób, które te działania realizują.

Ze względu na różnorodność i złożoność występujących problemów, czy też uregulowań prawnych konieczna jest pewnego rodzaju specjalizacja (bezrobocie, uzależnienia, starość, niepełnosprawność, rodziny dysfunkcyjne).

W Gminie Bobolice doskonaleniem objęte są wszystkie osoby działające w sferze polityki socjalnej: członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przemocy w rodzinie, pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, pedagodzy szkolni, policjanci, pracownicy świetlic.

Tematyka zrealizowanych szkoleń była następująca:

- Budowanie lokalnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie w oparciu o pracę zespołów interdyscyplinarnych.
- Możliwości i ograniczenia współpracy na rzecz rodziny dysfunkcyjnej.
- Rozumienie warunkiem pomagania – sytuacja dziecka z rodziny z problemem alkoholowym.
- Nadużycia seksualne oraz przemoc wobec dzieci.
- Rodzina jako podstawowe dobro człowieka.
- Stop przemocy w szkole i na ulicy.
- Zaburzenia zachowania u dzieci, metodyka postępowania socjoterapeutycznego.
- Jak prowadzić rozmowę z osobą z problemem alkoholowym.
- Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie narkomanii.
- Uprawnienia, obowiązki i odpowiedzialność kierownika jednostki opieki społecznej w świetle obowiązujących przepisów.

- Przyznawanie pomocy społecznej w praktyce.
- Świadczenia rodzinne.
- Aktualny stan prawny pomocy społecznej.
- Lokalne strategie rozwiązywania problemów społecznych.
- Nowy system pomocy społecznej.
- Skuteczna metoda rozwiązywania problemów długotrwałego bezrobocia (Firma socjalna)

W związku z tym, że od osób realizujących przyjęte założenia polityki społecznej wymagane jest posiadanie zarówno wiedzy jak i umiejętności praktycznych, kształcenie i doskonalenie stanowić musi proces ustawiczny.

3. 4. Współpraca i komunikacja ze społecznością lokalną

Współpraca ze społecznością lokalną ma znaczenie dla konstruowania w gminie warunków do uczestniczenia obywateli w życiu publicznym.

Swoje zadanie mają tu do spełnienia zarówno mieszkańcy miasta jak i wsi, ci zrzeszeni w różnych organizacjach pozarządowych i partiach politycznych mających swoich przedstawicieli ale również ci, którzy nie działają w sformalizowanych strukturach – zwykli obywatele.

Korzyści płynące z działalności i samoorganizacji obywateli:

- szeroka konsultacja społeczna problemów gminy, określonych grup i środowisk oraz tworzenie propozycji możliwych rozwiązań,
- zwiększenie prawdopodobieństwa wypracowania trafnych i społecznie akceptowanych decyzji,
- konstruktywne rozwiązywanie lokalnych problemów,
- ograniczanie konfliktów w społecznościach lokalnych,
- aktywizacja lokalnej społeczności,
- usprawnienie komunikacji ze społecznością lokalną,
- kompleksowe uregulowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- mobilizowanie zasobów lokalnych do realizacji różnorodnych przedsięwzięć przyczyniających się do wzrostu jakości życia mieszkańców.

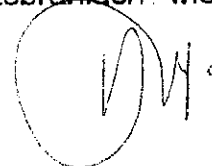
Środowiska wiejskie mogą brać udział w kształtowaniu polityki społecznej prowadzonej przez Gminę, m.in. poprzez swoje organy, którymi są : Zebranie Wiejskie, Sołtysi oraz ustanowione im do pomocy Rady Sołeckie.

Społeczność wiejska może wyjść z własną inicjatywą w ważnej dla niej sprawie, ponieważ do zakresu kompetencji Rady Sołeckiej należy inicjowanie działań społecznie użytecznych dla sołectwa i jego mieszkańców.

Aby obywatele mogli uczestniczyć w życiu gminy muszą mieć zapewnioną informację. Jej wymiana, poznanie swoich potrzeb i interesów, umiejętność ich wyrażania w sposób zrozumiały, a także znajomość prawa stanowi solidny fundament dla wspólnych działań.

Komunikacja może opierać się na bezpośrednim kontakcie mieszkańców gminy z jej władzami poprzez:

- spotkania kierownictwa Urzędu i Rady Miejskiej z mieszkańcami miasta i sołectw (roczne spotkania w sołectwach na przełomie roku, „forum młodzieży”),
- spotkania radnych z mieszkańcami (uczestnictwo w zebraniach wiejskich radnych z okręgu wyborczego),

- konsultacje społeczne (spotkania radnych z wyborcami, spotkania z organizacjami pozarządowymi, powoływanie zespołów problemowych, ankiety, sondaż opinii).

Przekazywanie komunikatów pośrednio odbywa się poprzez informację w prasie lokalnej, własne wydawnictwa i referendum.

Wykorzystanie komunikacji pozwala władzę gminy jak i jej mieszkańcom mieć świadomość relacji, nastrojów, problemów czy wyzwań stojących przed gminą.

4. SYSTEMOWE PODEJŚCIE DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

4.1. System wsparcia na rzecz osób i rodzin dotkniętych problemem bezrobocia

Cel strategiczny:

- zwiększenie szans na podjęcie pracy zawodowej,
- przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych wynikających z bezrobocia.

Kierunki działania:

4.1.1. Utworzenie Ośrodka wsparcia dla osób bezrobotnych, w tym działającego w jego strukturach Klubu Pracy.

Efektywną formą pomocy może stać się połączenie możliwości oddziaływać rejonowego urzędu pracy (w zakresie doradztwa zawodowego, poradnictwa) oraz ośrodka pomocy społecznej (prowadzenie pracy socjalnej: doradztwa prawnego, psychologicznego, animowanie grupy wsparcia rekrutującej się z bezrobotnych, motywowanie do podejmowania własnej działalności gospodarczej) w Ośrodku wsparcia dla bezrobotnych.

Niezwykle skutecznym narzędziem w walce z bezrobociem i jego negatywnymi skutkami społecznymi może okazać się utworzenie Klubu Pracy działającego w strukturach Ośrodka wsparcia. Ma on za zadanie pobudzić i zmotywować bezrobotnych do bardziej aktywnego poszukiwania pracy, a także wyposażyć ich w niezbędne w tym zakresie wiadomości i umiejętności. W klubach pracy programy aktywizujące bezrobotnych są dostosowane do zainteresowań lub potrzeb bezrobotnych.

4.1.2. Firma socjalna.

Do skutecznych metod rozwiązywania problemów długotrwałego bezrobocia możemy zaliczyć utworzenie firmy socjalnej. Jest to jednostka gospodarcza stworzona w celu zapewnienia zatrudnienia osobom długotrwale pozostającym bez pracy lub innym nie mającym szans na otwartym rynku pracy.

Firma socjalna jest firmą konkurencyjną prowadzącą działalność gospodarczą dla celów społecznych. Firmy te działają komercyjnie bo wytwarzają produkty i usługi, które sprzedają. Jednocześnie prowadzą dla swoich pracowników programy reintegracyjne i edukacyjne. Wymiernym efektem funkcjonowania firmy socjalnej będzie reintegracja osób bezrobotnych z komercyjnym rynkiem pracy, dzięki czemu osoby te będą mogły

funkcjonować na wolnym rynku pracy i rozwijać własne firmy. Powodzenie realizacji projektu utworzenia firmy socjalnej zależy w głównej mierze od pozyskania środków unijnych na założenie a później funkcjonowanie tej placówki.

4.1.3. Warsztaty aktywnego poszukiwania pracy.

Warsztaty aktywnego poszukiwania pracy to forma grupowego poradnictwa zawodowego. Podstawowym celem programu powinno być kształtowanie aktywnych postaw uczestników w stosunku do przemian i zmian zachodzących na rynku, zrozumienie kierunku rozwoju społecznego zorientowanego na „społeczeństwo usług”. Część treści przekazywanych w trakcie zajęć ma charakter uniwersalny, nie mniej jednak, niezmiernie ważne jest umiejętne dostosowanie się trenera do dynamiki grupy i właściwe rozpoznanie potrzeb uczestników.

Warsztaty adresowane są do wszystkich osób, które zechcą pracować nad umiejętnościami, które są istotne dla pozyskania i utrzymania się na rynku pracy, a w szczególności do osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

4.1.4. Aktywizacja długotrwale bezrobotnych objętych pomocą społeczną – Program „Szansa”.

Planuje się aby jedną z wielu form skierowanych do kategorii osób bezrobotnych był program „Szansa”. Celem programu byłaby aktywizacja bezrobotnych do podejmowania pracy oraz przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia. Adresatem programu będzie zawężony krąg osób bezrobotnych. Będą to bezrobotni z terenu gminy, którzy pozostają bez pracy przez okres co najmniej 3 lat i objęci są świadczeniami pomocy społecznej, a przede wszystkim wykazują inicjatywę w poszukiwaniu zatrudnienia.

W ramach tego programu podstawą pomocy stanie się kontrakt socjalny zawierany pomiędzy bezrobotnym, a ośrodkiem pomocy społecznej.

Określał on będzie zasady współpracy i cele, do których należy zmierzać oraz uzależnia przyznanie pomocy finansowej od aktywności bezrobotnego na rynku pracy.

W późniejszej fazie projektu, po spełnieniu realizacji kontraktu, osoba długotrwale bezrobotna, w ramach robót publicznych organizowanych przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, kierowana będzie jako kandydat do pracy.

Podmioty realizacji strategii:

W realizację przedsięwzięć wynikających ze strategii zaangażowane będą następujące instytucje:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach,
- Powiatowy Urząd Pracy w Koszalinie Referat Obsługi Zamiejscowej w Bobolicach,
- Urząd Miejski w Bobolicach.

4.2. System wsparcia dla rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi

Cel strategiczny:

- wzmacnianie trwałości rodziny,
- przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom dezorganizującym życie rodziny,
- doprowadzenie do odzyskania i wzmocnienia stabilności życiowej,
- poszerzenie katalogu form wsparcia.

Kierunki działań:

4.2.1. Program Starszy Brat – Starsza Siostra

Program Starszy Brat – Starsza Siostra skierowany jest do dzieci, które z różnych, niezależnych od siebie przyczyn, znalazły się w trudnej sytuacji życiowej.

Głównym ogniwem w realizacji Programu są wolontariusze, czyli „starsi bracia” i „starsze siostry”. Zadaniem starszego brata/siostry jest zaopiekowanie się młodszym od siebie dzieckiem, wspieranie go w trudnych dla niego chwilach, pomaganie mu w nauce i uczenie samodzielnego myślenia, rozwijanie jego zainteresowań, odwiedzanie z nim ciekawych miejsc, uczenie współpracy i zdrowej komunikacji z otoczeniem oraz zdrowego stylu życia, przełamywanie izolacji, braku wiary w siebie i smutku, proponowanie wartościowych i ciekawych form spędzania wolnego czasu. Wolontariusz ma jedynie uzupełniać i wspierać działania rodziny, a nie zastępować ją. Dobór dzieci i wolontariuszy odbywa się więc przy zgodzie i akceptacji rodziców.

W Polsce nie prowadzono dotychczas szeroko zakrojonej ewaluacji Programu, jednak jego stały monitoring pozwala stwierdzić, iż w wielu przypadkach poprawia jakość emocjonalnego i społecznego funkcjonowania dziecka, jego relacje z rówieśnikami i wyniki w nauce.

Realizację programu zamierzamy oprzeć na domach rodzinnych „starszego brata”, „starszej siostry”, świetlicach środowiskowych bądź szkołach.

4.2.2. Wolontariat w Ośrodku Pomocy Społecznej

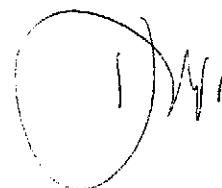
Program Wolontariat w Ośrodku Pomocy Społecznej ma na celu włączenie wolontariuszy do pomocy przy realizowanej przez MGOPS polityki społecznej i polega na łączeniu na poziomie lokalnym ludzi chętnych do niesienia pomocy z ludźmi, którzy takiej pomocy potrzebują. Wolontariusze odwiedzają swoich podopiecznych, współprowadzą warsztaty terapii zajęciowej, pomagają przy organizowaniu posiłków, wychodzą z podopiecznymi na spacer, pomagają dzieciom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej w nauce itp.

4.2.3. Interwencja w sytuacja kryzysowych

Celem pracy Ośrodka Interwencji Kryzysowej jest przede wszystkim doraźna (natychmiastowa), krótkoterminowa pomoc ofiarom przemocy - kobietom i dzieciom lub osobom znajdującym się w sytuacji kryzysowej, w celu zapobieżenia powstawania lub pogłębiania się dysfunkcji tych osób, rodzin lub społeczności.

W ośrodku, w zależności od możliwości i potrzeb, może być świadczona pomoc: doradcza, informacyjna, psychologiczna, terapeutyczna, pedagogiczna, prawna, medyczna i socjalna, a także bytowa na czas zamieszkiwania. Każda z form pomocy ma służyć wsparciu emocjonalnemu osoby w kryzysie i doprowadzić do jej usamodzielnienia.

Jednym z długofalowych działań jest utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej, jednakże w chwili obecnej planujemy zawrzeć porozumienie z dotychczas działającymi placówkami, t.j. Placówką Socjalizacyjną „Szansa”, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Szczecinku oraz Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej działającym przy Pogotowiu Opiekuńczym w Polanowie.

4.2.4. Punkt wydawania odzieży

Niezbędne jest poszerzenie zakresu usług świadczonych przez OPS zwłaszcza, że z uwagi na brak środków pieniężnych konsekwentnie odchodzi się od pomocy finansowej na rzecz rzeczowych form wsparcia. W tej sytuacji celowym okazuje się utworzenie Punktu wydawania odzieży, która będzie pozyskiwana podczas zbiórek od mieszkańców, właścicieli sklepów z używaną i nową odzieżą oraz sponsorów.

4.2.5. Współpraca z Sądem Rejonowym w Szczecinku oraz kuratorami zawodowymi i społecznymi.

Na terenie miasta i gminy Bobolice nadzorem kuratorskim objęte jest 87 środowisk. Jest to praca o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym w stosunku do podopiecznych oddanych pod dozór przez orzeczenie sądowe.

W związku z tak liczną grupą osób podlegających nadzorowi niezbędne jest zapewnienie współpracy pracowników socjalnych ośrodka pomocy społecznej z kuratorami i sędziami Sądu Rejonowego w Szczecinku. Umożliwi to bezpośrednią wymianę informacji o zagrożeniach istniejących w środowisku, sposobach ich zapobiegania, możliwościach współdziałania w zakresie udzielania pomocy podopiecznym, organizowaniu nauki, pracy, czasu wolnego oraz sprawowaniu kontroli nad wykonywaniem obowiązków rodzicielskich.

Proponowana forma to spotkania z kuratorami raz w miesiącu w MGOPS w Bobolicach oraz cykl szkoleń z sędzią Sądu Rejonowego w Szczecinku na terenie ośrodka na temat możliwości rozwiązań prawnych, a także z zakresu i rodzaju kurateli.

Pożądanym instrumentem realizacji tego celu będzie realizacja programów edukacji obywatelskiej z zakresu prawa cywilnego, karnego, administracyjnego (i innych gałęzi prawa) na poziomie podstawowym skierowanymi do uczniów klas podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych przy współudziale środków pochodzących z programów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Podmioty realizacji strategii:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach,
- Klub Abstynenta „Przymierze” w Bobolicach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Zespół Szkół Publicznych,
- Policja,
- Społeczność lokalna,
- Organizacje pozarządowe wspomagające rodziny z dysfunkcjami społecznymi,
- Kuratorzy zawodowi,
- Kuratorzy społeczni.

4.3. System wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych

Cel strategiczny:

- stworzenie systemu pomocy, który umożliwi aktywizację niepełnosprawnych w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym,
- wykorzystanie lokalnego potencjału w procesie integracji osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem,
- zintegrowanie działań samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie aktywności życiowej ludzi starszych poprzez pomoc w łagodzeniu trudności wynikających z wieku i stworzenie możliwości uczestniczenia w życiu społecznym,
- poprawa oferty świadczonych usług poprzez jej wzbogacenie i podniesienie poziomu usług.

Kierunki działań:

4.3.1. Mieszkania chronione.

W ramach pomocy instytucjonalnej na terenie naszej gminy planowane jest uruchomienie projektu pn. mieszkania chronione, którego efektem ma być utworzenie docelowo trzech mieszkań chronionych. Status mieszkania chronionego zostanie nadany mieszkańcom uzyskanym z przejęcia mieszkań do zasobów komunalnych (przekazanie od jednostek państwowych lub od dotychczasowych najemców) i przeprowadzeniu ich adaptacji.

Instytucją wdrażającą i bezpośrednio odpowiedzialną za projekt jest Gmina Bobolice, zaś podmiotem prowadzącym jest jednostka budżetowa podległa gminie – Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach przy jednoczesnym udziale w realizacji projektu wszystkich instytucji i organizacji, których celem statutowym jest pomoc ludziom w rozwiązywaniu ich trudności życiowych.

Mieszkania chronione są etapem stwarzającym szansę powrotu do społeczeństwa osobom niepełnosprawnym, bezdomnym, uzależnionym, bezrobotnym i wszystkim innym znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. W trakcie pobytu w placówce uczyć się będą umiejętności radzenia sobie w różnych sytuacjach życiowych pozwalających na powrót do społeczeństwa.

Mieszkania chronione stanowią alternatywę dla innych rodzajów pomocy społecznej np. domów pomocy społecznej zarówno pod względem ekonomicznym, jak i jakości życia osób korzystających z tej formy pomocy.

Mieszkania chronione winny być ostatnim ogniwem systemu wsparcia społecznego. Tworzenie takiego projektu jest znacznie trudniejsze od innych form pomocy np. pomocy pieniężnej, jednak przynosi w dłuższym okresie czasu większe efekty zarówno dla gminy jak i dla samych zainteresowanych.

Podmioty realizacji:

- Agencja Własności Rolnych SP,
- Nadleśnictwa,
- Zakład Usług Komunalnych i Oświatowych,
- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,

4.3.2. Likwidacja barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej.

Jednym z działań zmierzających do likwidacji jakichkolwiek przeszkód w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych i ludzi starszych jest likwidacja barier architektonicznych i urbanistycznych.

Zgodnie z przepisami prawa budowlanego przy projektowaniu, budowie, odbudowie, rozbudowie, nadbudowie, przebudowie, modernizacji oraz zmianie sposobu użytkowania budynków, które są obiektami użyteczności publicznej lub mieszkalnictwa wielorodzinnego, winny być uwzględnione niezbędne warunki do korzystania z danego obiektu przez osoby niepełnosprawne.

Wiele obiektów użyteczności publicznej istniejących na terenie Gminy Bobolice nie jest przystosowanych do poruszania się osób niepełnosprawnych i starszych. Sytuacja ta uniemożliwia tym osobom samodzielne funkcjonowanie, prowadzenie aktywnego życia i wpływa na izolację tych grup społecznych. Aktualne dostosowanie obiektów tego typu obejmuje jedynie pojedyncze działania w tym zakresie.

Częste zmiany, modernizacje wiążą się ze znacznymi nakładami finansowymi, co przy napiętym budżecie gminy nie jest niemożliwe do zrealizowania.

Natomiast wszystkie nowo budowane obiekty tego typu na terenie Gminy Bobolice spełniają wymogi stawiane w przepisach prawa budowlanego.

Założeniem jest, aby wszystkie inwestycje celu publicznego prowadzone na terenie Gminy Bobolice spełniały założenia wymagane przepisami prawa w rozpatrywanym zakresie. Osoby odpowiedzialne za kreowanie infrastruktury miejskiej dążą do przystosowania przestrzeni „powszechnej dostępności” do potrzeb osób niepełnosprawnych i osób w podeszłym wieku. Działania te winny być wspierane przez współpracę pomiędzy stowarzyszeniami i innymi placówkami świadczącymi pomoc.

4.3.3. Klub Aktywnego Seniora

Mimo znacznego przyrostu naturalnego społeczeństwo Gminy, podobnie jak całego kraju, powoli się starzeje. Przeważająca większość seniorów to osoby bierne, wycofane z życia społecznego, nieświadome swoich praw i obowiązków, pozbawione niezależności, przeżywające trudności i dolegliwości będące wynikiem przemian i reform społeczno – gospodarczych.

Ta liczna grupa społeczna wymaga inicjatyw, które obudzą drzemiący w nich potencjał, przyczynią się do podniesienia jakości życia, odsuną w czasie konieczność umieszczania samotnych osób starszych w domach pomocy społecznej, a tym samym umożliwią jak najdłuższe pozostawanie w miejscu zamieszkania. Poprzez takie działania planuje się wypełnić lukę w lokalnym systemie wspierania osób starszych poprzez stworzenie środowiskowego wsparcia seniorów.

Celem planowanego projektu jest aktywizowanie seniorów Gminy Bobolice poprzez:

- zainteresowanie ich własnymi problemami, możliwościami,
- budowanie poczucia niezależności seniorów,
- przekonanie do potrzeby i celowości aktywnego życia społecznego oraz zaproponowanie szerokiego wachlarza różnych form tej aktywności,
- kształtowanie umiejętności spędzania czasu wolnego,
- udzielanie wsparcia w sytuacjach problemowych,
- rozwijanie potrzeby nawiązywania kontaktów społecznych najstarszego pokolenia,
- pobudzanie do działania i samodzielności,
- zmiana wizerunku osoby starszej w świadomości społecznej,

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ

mgr Bronisława Kucharska

- przeciwdziałanie marginalizacji i negatywnym postawom społecznym wobec ludzi starszych,
- wzmocnienie potencjału seniorów.

4.3.4. Usługi opiekuńcze

Osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy osób drugich, a są jej pozbawione, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Ta forma wsparcia może być świadczona również osobie w sytuacji, gdy rodzina a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni i zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Obowiązek organizowania i świadczenia usług ludziom o ograniczonych możliwościach troszczenia się o samych siebie nakłada na gminę ustawa o pomocy społecznej.

Podstawowy zakres usług opiekuńczych obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości podtrzymywanie kontaktów z otoczeniem.

Za opiekę klienci ośrodka ponoszą odpłatność w zależności od miesięcznych dochodów. Świadczeniobiorcy, których dochód na osobę nie przekracza ustawowego kryterium dochodowego świadczenia przysługują nieodpłatnie.

4.3.5. Budownictwo socjalne

Gmina zgodnie z prawem ma obowiązek zapewnienia lokali socjalnych i lokali zamiennych, a także zaspokajania potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach.

W pierwszej kolejności, ze względów społecznych, obowiązek ten powinien być wypełniany w stosunku do osób ekonomicznie niesamodzielnych.

Obecnie w zasobach Gminy Bobolice znajduje się jeden lokal socjalny przy bieżącym zapotrzebowaniu na około 15 lokali tego typu. Stan taki pogłębia fakt, iż gminy nie uzyskują obecnie pomocy z budżetu państwa na rozbudowę własnych zasobów mieszkaniowych.

Budowa nowych zasobów gminy musi być sfinansowana w całości z budżetu własnego gminy.

Realizacja celu zwiększającego zasoby gminy w lokale socjalne odbywać się będzie przez:

- przejęcie mieszkań i obiektów należących do Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- adaptację już istniejących lokali stanowiących własność gminy na lokale socjalne,
- budowa nowych mieszkań z przeznaczeniem na mieszkania socjalne.

Gmina Bobolice w 2004 roku przystąpiła do realizacji inwestycji pn.: „Adaptacja budynku biurowego na budynek mieszkalny w m. Opatówek dla osób wymagających pomocy społecznej”.

Podmioty realizacji strategii:

- Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa,
- Urząd Miejski,
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Organizacje pozarządowe działające na rzecz społeczności lokalnej.

PRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ
mgr Bronisława Kucharska

4.4. System wsparcia osób i ich rodzin z problemem uzależnień (alkoholizm i narkomania)

Cele strategiczne:

- działalność edukacyjna i informacyjna w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych,
- udzielanie wielopłaszczyznowej pomocy rodzinom z problemem uzależnień,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązaniu problemów uzależnień.

Kierunki działania:

4.4.1. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi

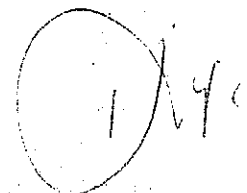
Realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi powierzono Miejsko-Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej, który we współpracy ze Stowarzyszeniem Klub Abstynenta „Przymierze” w Bobolicach realizuje jego założenia. Program ten, uchwalany corocznie w drodze odrębnej uchwały Rady Miejskiej stanowi integralną część Strategii Integracji i Polityki Społecznej Gminy Bobolice.

W ramach rozszerzenia działalności Punktu Konsultacyjnego i Klubu Abstynenta „Przymierze” proponuje się:

- zorganizować w warunkach bezpiecznych „niebieski pokój” dla ofiar przemocy,
- prowadzić szkolenia dla wychowawców, sprzedawców i przedstawicieli sołectw, doposażyć bibliotekę miejską w publikacje z zakresu uzależnień,
- organizować imprezy kulturalne, sportowe, okolicznościowe bez sprzedaży alkoholu (Dni Bobolic, Parafiada i jeden dzień w miesiącu sierpniu z okazji miesiąca trzeźwości),
- utworzyć grupę młodzieży o charakterze profilaktyczno-wspierającym ze środowisk zagrożonych,
- wprowadzić program „Praca za trzeźwość” (pomoc w znalezieniu pracy osobom leczącym się z alkoholizmu w celu podniesienia motywacji do kontynuowania procesu zdrowienia),
- organizować czas wolny dla dzieci osób uzależnionych i współuzależnionych,
- wyznaczyć osobę wspierającą działania podejmowane przez ofiary przemocy bądź choroby alkoholowej (wspólny wyjazd do sądu, wizyta u lekarza, rozmowa na policji),
- dofinansować wyjazdy osób po terapii do instytucji wspierających proces zdrowienia,
- zwiększyć dopłaty do kolonii i innych form wypoczynku dzieci z rodzin alkoholowych, które oferuje program profilaktyczny,
- rozszerzyć ofertę Klubu o współpracę z zakładami pracy,
- zwiększyć czas pracy osoby prowadzącej zajęcia terapeutyczne osób leczących się,
- zachęcić do pracy wolontariuszy.

Podmiot realizacji strategii:

- Punkt Konsultacyjny
- Klub Abstynenta „Przymierze”
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bobolicach
- Pedagodzy szkolni.

4.5. System wsparcia osobom bezdomnym

Z przeprowadzonej diagnozy środowisk objętych pomocą społeczną wynika, iż zjawisko bezdomności na terenie Gminy Bobolice nie jest zjawiskiem ilościowo istotnym. Ustalono, iż na przełomie dwóch ostatnich lat na terenie gminy przebywały dwie osoby bezdomne. Każdy przypadek rozpatrywany jest indywidualnie, a podejmowane działania mają na celu umieszczenie Klienta w stacjonarnych placówkach.

Zjawisko bezdomności nie wymaga podejmowania działań zmierzających do zorganizowania placówki stacjonarnej na terenie naszej gminy. Nie mniej jednak za istotne uważamy podpisanie porozumienia z działającym na terenie naszej gminy NZOZ Stowarzyszenie „Solidarni Plus” w zakresie zakwaterowywania osób bezdomnych.

4.6. Wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców

Aby osiągnąć zamierzone cele Strategii konieczne wydaje się zaangażowanie wszystkich instytucji, organizacji pozarządowych, grup zawodowych a także poszczególnych obywateli do zwalczania biedy oraz wykluczenia społecznego lub choćby ograniczenia jego rozmiarów. Proces ten powinien przebiegać w szeroko rozumianej komunikacji społecznej na wszystkich poziomach decyzyjnych. Najbardziej pożądaną formą realizowania własnej aktywności społecznej jest działalność w organizacjach pozarządowych, z którymi obowiązek współpracy samorządu wynika wprost z ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie.

Rola organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu problemów lokalnej społeczności wzrasta i będzie coraz większa.

Dlatego konieczne staje się stworzenie Stowarzyszenia Centrum Wspierania Inicjatyw Społecznych. Celem powołania stowarzyszenia jest przede wszystkim pomoc w rozwiązywaniu ważnych problemów społecznych i rozwoju obywatelskiej aktywności.

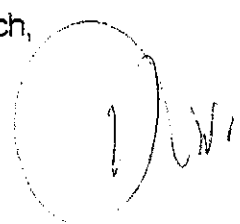
4.6.1. Utworzenie Stowarzyszenie Centrum Wspierania Inicjatyw Społecznych w Bobolicach

Jednym z priorytetowych celów strategii jest utworzenie Centrum Wspierania Inicjatyw Społecznych (CWIS) działającego jako organizacja pożytku publicznego.

Działalnością pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych, niedziałające w celu osiągnięcia zysku.

CWIS zostanie powołane w celu realizacji zadań w zakresie:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
- działalności charytatywnej,
- ochrony i promocji zdrowia,
- działania na rzecz osób niepełnosprawnych,
- promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy,
- upowszechniania i ochrony praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn,
- działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- nauki, edukacji, oświaty i wychowania,
- krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży,

- porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania patologiom społecznym,
- działań na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami,
- promocji i organizacji wolontariatu;

Jednym z zadań statutowych będzie aktywizowanie mieszkańców Gminy Bobolice do działań społecznych, tworzenie forum dla współpracy inicjatyw pozarządowych z samorządem, administracją rządową, organizacjami krajowymi i zagranicznymi, prowadzenie własnych programów specjalistycznych, rozwój filantropii lokalnej oraz pozyskiwanie grantów na działalność stowarzyszenia.

Działaniami organizacji objęci będą mieszkańcy Gminy Bobolice, a w szczególności:

- dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo, poprzez udzielenie im pomocy w nauce, organizowanie czasu wolnego,
- rodziny i osoby dotknięte problemem przemocy domowej,
- organizacje pozarządowe, instytucje i aktywne grupy obywateli poszukujące środków na realizację swoich działań,
- osoby niepełnosprawne i starsze.

5. Podsumowanie

Przedstawiona diagnoza, jej przyczyny oraz zaplanowane kierunki polityki społecznej na przyszłe lata będą kierunkowskazem dla obecnych i przyszłych władz samorządowych. Dążyć bowiem należy do sytuacji, gdy poprzez instrumenty polityki społecznej dojdziemy do momentu, w którym zaczniemy rozwiązywać zdiagnozowane w strategii problemy a nie tylko osłabiać ich skutki.

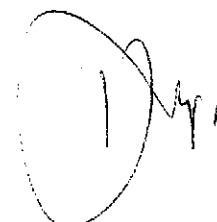
W dużej części powodzenie zaplanowanych przedsięwzięć zależeć będzie od aktywności i zmobilizowania szerokiego spektrum osób, organizacji i instytucji, część jednak od efektywności polityki społecznej i gospodarczej prowadzonej przez rząd.

Rozwój zdolności do wykonywania stojących przed nami zadań jest również jednym z kluczowych czynników wpływających na skuteczność ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe niezbędne do realizacji części zadań stawianych w dokumencie strategii.

Załącznik nr 2 do Uchwały Nr XXII/ 244 /04
Rady Miejskiej w Bobolicach
z dnia 29 grudnia 2004r.

PROCEDURA OPRACOWYWANIA AKTUALIZACJI GMINNEJ STRATEGII INTEGRACJI
I POLITYKI SPOŁECZNEJ NA LATA 2005-2013
W MIEŚCIE I GMINIE BOBOLICE

1. Gminna Strategia jest programem wieloletnim, kroczącym.
2. Gminna Strategia stanowi podstawę tworzenia projektów budżetów Gminy w zakresie pomocy społecznej na kolejne lata.
3. Strategia Integracji powinna być aktualizowana. Aktualizacja obejmuje wprowadzanie nowych zadań społecznych oraz uaktualnianie danych dotyczących zadań już w niej ujętych.
4. Dobór zadań do Strategii Integracji odbywa się w oparciu o ocenę zjawisk społecznych i ich stopnia zaspokojenia w procesie konsultacji społecznych.
5. Strategia Integracji Społecznej podlega corocznej ocenie w zakresie stopnia wdrażania i realizacji przyjętych zadań.
6. Prace nad aktualizacją Strategii Integracji obejmują:
  - a) zebranie danych o stanie zaawansowania realizowanych zadań i wykorzystaniu środków finansowych,
  - b) zebranie danych o aktualnych możliwościach finansowych w zakresie środków własnych i zewnętrznych,
  - c) dostosowanie zakresu rzeczowego zadań do zdolności finansowej Gminy, przygotowanie propozycji zadań do realizacji i ich archiwizacja,
  - d) ostateczny wybór zadań do Strategii Integracji w drodze konsultacji społecznych,
  - e) sporządzenie projektu uchwały zmieniającego Strategię Integracji
  - f) wdrożenie zmian i aktualizacja Strategii Integracji.

UZASADNIENIE

Wymóg opracowania i przyjęcia w drodze uchwały Rady Miejskiej gminnej strategii integracji i polityki społecznej został wprowadzony nowelizacją ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

Do opracowania Strategii przystąpił Zespół składający się z ośmiu osób wskazanych w zarządzeniu Nr 77/04 Burmistrza Bobolic z dnia 20 lipca 2004 r. jako wykonawców tego dokumentu. Pracami tego Zespołu kierowała Zastępca Burmistrza – Pani Mieczysława Brzoza. Członkowie Zespołu przy opracowaniu poszczególnych tematów współpracowali zarówno z osobami jak i organizacjami, instytucjami i stowarzyszeniami tematycznie związanymi z opracowywanym problemem.

Harmonogram zakładał zakończenie prac nad opracowaniem końcowej wersji Strategii Integracji w terminie do końca września br.

Nie został on dotrzymany ze względu na przebudowę wcześniej opracowanego schematu i związanej z tym konieczności opracowania na nowo opisów poszczególnych zadań.

Zespół dokonał przebudowy pierwotnej wersji opracowania biorąc pod uwagę głównie własne przemyślenia po skompletowaniu materiałów i ich analizie. Materiał ten bowiem nie zawierał wielu zagadnień ujmowanych w innych strategiach a także nie był spójny. Wymagał również poprawienia tekstu w taki sposób aby opisywany tekst ujmował zagadnienie z punktu widzenia jego oddziaływania na politykę społeczną.

Poszerzone zostały również ramy czasowe jego oddziaływania, nie jak zakładano wstępnie do roku 2006 lecz do roku 2013.

Tak opracowany dokument podlegał ocenie w zakresie jego zgodności ze Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Bobolice

W Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bobolice usługi społeczne zostały umieszczone w celu strategicznym III – „Rozwój usług społecznych z wykorzystaniem inicjatywy mieszkańców” Zdefiniowano w nim zarówno niezadowolający stan oświaty na terenie gminy jak również małą dostępność usług społecznych.

Opisy zadań w celu strategicznym III – zarówno w programie 3.1 jak i w programie 3.2 ujęte są na tyle szeroko iż dają uzasadnienie dla opracowań zawartych w Strategii Integracji Społecznej i należy je uznać na zgodne z zapisami Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bobolice.

Zadania ujęte w kartach projektów - program 3.2.2; 3.2.3 i 3.2.4 w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Bobolice są przeniesione do Strategii Integracji, gdzie szczegółowo rozpisano metody ich realizacji.

Strategia Integracji zawiera istotne założenia dotyczące rozwiązywania problemów społecznych przy udziale aktywności mieszkańców opartej na współpracy i wzajemnej komunikacji czym wypełnia dezyderaty Strategii Rozwoju MiG Bobolice.

Tak przygotowany dokument pomimo, że spełniał (poza drobnymi technicznymi uzupełnieniami) wymagania jakie zostały określone w zarządzeniu i był dokumentem wyczerpująco omawiającym zakładane wcześniej zagadnienia, określającym cele jakim ma służyć i sposoby dojścia do tych celów – to został on uzupełniony o brakujące priorytety wskazane w założeniach do Narodowej Strategii Integracji Społecznej, a mianowicie:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym (docelowo 60% dzieci),
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci (wszystkie szkoły powinny prowadzić zajęcia wyrównawcze),
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- dostęp do pracowników socjalnych (czyli pracownik na 2 tys. mieszkańców)
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa

W tej postaci Strategia Integracji została przedstawiona do konsultacji wszystkim członkom Zespołu.

Wnioski i spostrzeżenia z konsultacji zostaną przeanalizowane i uwzględnione w ostatecznym dokumencie.

Przedłożony Radzie dokument obejmuje w całości zagadnienia społeczne ustalone w zarządzeniu oraz zgodny z priorytetami Narodowej Strategii Integracji Społecznej, a także wskazuje:

- założenia polityki społecznej i jej cele;
- diagnozę problemów społecznych;
- zasoby Gminy umożliwiające rozwiązanie zdiagnozowanych problemów społecznych;
- określenie systemowych rozwiązań tych problemów.

Ponadto Gminna Strategia jest dokumentem:

- optymalizującym zakres rzeczowych potrzeb socjalnych wobec możliwości finansowych Gminy Bobolice,
- umożliwiającym starania bądź pomocnym w uzyskaniu środków finansowych na realizację zadań Strategii ze źródeł zewnętrznych,
- wykorzystywanym jako instrument komunikacji społecznej władz Gminy ze społecznością lokalną, uczestniczącą w rozwiązywaniu problemów społecznych Gminy.